

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO.410.4.3.2023

Pan
Łukasz Gawel
Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie
Muzeum Rzeźby im. X. Dunikowskiego
Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie
ul. Puławska 113a
02-595 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/023 – Funkcjonowanie Muzeum Narodowego w Warszawie

**Tekst zmieniony zgodnie z uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izby Kontroli z dnia 23 listopada 2023 r. znak KPK-KPO.441.160.2023**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Muzeum Rzeźby im. X. Dunikowskiego w Królikarni – Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie ¹ , ul. Puławska 113a, 02-595 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Łukasz Gawęł, Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie ² od 16 stycznia 2023 r. ³ W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili Kuratorzy Muzeum Rzeźby Oddziału Muzeum Narodowego w Warszawie ⁴ : pani Agnieszka Tarasiuk-Sutryk oraz pani Ewa Ziemińska.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja ustawowych zadań merytorycznych przez Oddział Muzeum. 2. Prowadzenie gospodarki finansowej przez Oddział Muzeum. 3. Wykorzystanie środków publicznych przez Oddział Muzeum.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 do czasu zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontroler	Joanna Hołowacz, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 21520.

¹ Dalej: Muzeum Rzeźby, Muzeum lub Oddział.

² Dalej: Dyrektor MNW.

³ Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Muzeum Narodowego w Warszawie stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 1/2023 Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 16 stycznia 2023 r.

⁴ Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Muzeum Narodowego w Warszawie stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 23 Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 8 listopada 2011 r.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019-2023 (do 31 marca) Muzeum Rzeźby realizowało ustawowe zadania merytoryczne i prowadziło gospodarkę finansową oraz wykorzystywało środki publiczne nie przeprowadzając między innymi komisyjnej kontroli zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów muzealnych (skontrum), nie dokonując właściwego oznakowania części muzealiów w Parku Rzeźby, a także nie posiadając *Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji oraz aktualnego Planu ochrony zabytków Muzeum Rzeźby im. X. Dunikowskiego w Królikarni Oddział Muzeum Narodowego na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych*, co naruszało przepisy prawa i istniejące regulacje wewnętrzne. Dodatkowo nierzetelnie wykonywano obowiązki właściciela nieruchomości.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W Muzeum sporządzano plany i sprawozdania z działalności merytorycznej. Realizowano zatwierdzone przez Dyrektora Muzeum Narodowego zadania. W Muzeum Rzeźby w latach 2019-2022 zorganizowano pięć wystaw czasowych. Frekwencja zwiedzających wyniosła w latach 2019-2022 ogółem 573 716 osób. W ramach działalności wydawniczej w latach 2019-2022 przygotowano łącznie 13 różnych pozycji wydawniczych, a w ramach działalności kulturalnej, naukowej i edukacyjnej zorganizowano m.in. 107 odczytów, prelekcji, spotkań, w których wzięło udział łącznie 1 548 osób, 32 koncerty, w których wzięło udział łącznie 18 137 osób, 35 imprez plenerowych, w których uczestniczyło łącznie 14 833 osób, 620 zajęć lekcyjnych, w których uczestniczyło 12 206 osób. NIK pozytywnie ocenia stan digitalizacji zbiorów Muzeum Plakatu. Na dzień 31 marca 2023 r. zdigitalizowano 5 462 muzealia z kolekcji Muzeum Rzeźby liczącej 5 886 muzealiów, tj. 92,8% zbiorów.

Prawidłowo ewidencjonowano, opracowywano i wypożyczano na terenie kraju oraz za granicę zgromadzone muzealia. Oznakowywanie muzealiów było zgodne z zasadami i sposobem ewidencjonowania zbiorów muzealnych, za wyjątkiem 44 muzealiów usytuowanych w Parku Rzeźby w Muzeum Rzeźby, które podlegały konserwacji lub są przygotowane do tego procesu.

Nie zapewniono jednak przeprowadzenia komisyjnej kontroli zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów muzealnych (skontrum) po upływie pięciu lat od poprzedniego skontrum zakończonego w 2012 r., co było niezgodne z § 3 ust. 6 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach⁷.

Dyrektor MNW nie zapewnił właściwego nadzoru nad ochroną zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym zniszczeniem lub utratą. Muzeum posiadało nieaktualny Plan ochrony zabytków, który nie był aktualizowany w okresie objętym kontrolą, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych⁸. Dla Muzeum Rzeźby w Królikarni nie sporządzono także *Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji*, co było niezgodne z § 30 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego⁹ z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą¹⁰.

W latach 2019-2023 Muzeum Rzeźby wykorzystywało zasoby nieruchomości do prowadzenia działalności statutowej, tj. na cele wystawiennicze, magazynowe i administracyjno-techniczne.

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dz. U. Nr 202, poz. 2073. Dalej: rozporządzenie w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach.

⁸ Dz. U. Nr 212, poz. 2153. Dalej: rozporządzenie w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

⁹ Dalej: Minister KiDN.

¹⁰ Dz. U. poz. 1240. Dalej: rozporządzenie w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą.

Zapewniono co do zasady odpowiednie warunki zwiedzania i korzystania ze zbiorów, w tym w Parku, jednakże Pałac nie jest dostosowany dla osób z niepełnosprawnościami.

Nierzetelnie wykonywano obowiązki właściciela nieruchomości dopuszczając do naruszenia art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a-c ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹¹, bowiem nie poddano w 2020 r. obiektów budowlanych Muzeum obowiązkowej okresowej kontroli ich stanu technicznego. Nie dochowano także należytej staranności przy prowadzeniu ksiąg obiektu budowlanego, bowiem w dziewięciu przypadkach nie dokonano wpisu do ksiąg w dniu zaistnienia okoliczności, dla której było wymagane dokonanie wpisu, co było niezgodne z wymogiem wynikającym z § 6 ust. 1 ówczesnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego¹². Ponadto nie zrealizowano zaleceń wskazanych przez inspektorów nadzoru robót budowlanych, elektrycznych i sanitarnych w protokołach z okresowych kontroli stanu technicznego obiektów przeprowadzonych w 2021 r.

Przeciętne zatrudnienie w Muzeum Rzeźby, w okresie objętym kontrolą, zmniejszyło się z 12,5 etatów do 9,3 etatów. W latach 2019-2022 nastąpił wzrost przeciętnego wynagrodzenia osób kierujących, pracowników merytorycznych i pracowników administracyjno-technicznych.

Wydatkowanie środków i rozliczenie dotacji udzielonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego było zgodne z postanowieniami umów. Zrealizowano zaplanowane zadania i osiągnięto oczekiwane efekty.

Ponadto NIK stwierdziła nieprawidłowości polegające na: niedokonaniu na bieżąco aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego; niezaktualizowaniu w systemie księgowo-finansowym listy środków trwałych i osób odpowiedzialnych; nieprzestrzeganiu wewnętrznych uregulowań dotyczących zarządzania projektami realizowanymi przez MNW w zakresie organizacji wystaw czasowych oraz niedokonaniu terminowych płatności za wykonane usługi.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja ustawowych zadań merytorycznych przez Oddział Muzeum

Opis stanu faktycznego

1.1. Muzeum Narodowe w Warszawie¹³ jest państwową instytucją kultury wpisaną do prowadzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego rejestrów: instytucji kultury pod numerem RIK 23/92 i do Państwowego Rejestru Muzeów pod numerem PRM/12/98.

W okresie objętym kontrolą w Muzeum Rzeźby obowiązywały dwa regulaminy organizacyjne. Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Muzeum Narodowego w Warszawie, wprowadzonym zarządzeniem nr 23 Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 8 listopada 2011 r. Muzeum Rzeźby im. X. Dunikowskiego w Królikarni było oddziałem Muzeum Narodowego, kierowanym przez kuratora. Szczegółowy zakres działania Oddziału i jego organizację oraz zakres uprawnień kuratorów Oddziału określono w regulaminie organizacyjnym Oddziału stanowiącym załącznik nr 4 do ww. Regulaminu Organizacyjnego.

W ww. regulaminie Oddziału wskazano, że Oddziałem kierował Kurator Oddziału na podstawie pełnomocnictwa Dyrektora Muzeum i w ramach określonych tym pełnomocnictwem reprezentował Oddział na zewnątrz.

W Regulaminie wskazano następujące komórki organizacyjne i samodzielne stanowiska pracy: 1) Dział Sztuki: a) Kolekcja Xawerego Dunikowskiego, b) Kolekcja Rzeźby Dawnej (od XV w. do pocz. XX w.), c) Kolekcja Rzeźby Współczesnej (od pocz. XX w.), d) Magazyn zbiorów; 2) Stanowisko ds. komunikacji i realizacji projektów kulturalnych, 3) Dział Administracyjno-Techniczny. W skład Działu Sztuki wchodziło Stanowisko ds. Inwentaryzacji,

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 682, ze zm. Dalej: Prawo budowlane.

¹² Dz. U. Nr 120, poz. 1134. Rozporządzenie uchylono z dniem 1 stycznia 2023 r. Dalej: rozporządzenie w sprawie książki obiektu budowlanego.

¹³ Dalej: MNW.

a w skład Działu Administracyjno-Technicznego: Stanowisko ds. Dozoru i Obsługi Wystaw, Stanowisko ds. Technicznych oraz Stanowisko ds. Zieleni.

Powyższy Regulamin Organizacyjny Muzeum zastąpiony został nowym Regulaminem Organizacyjnym MNW wprowadzonym zarządzeniem nr 1/2023 Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 16 stycznia 2023 r. w sprawie wprowadzenia nowego Regulaminu Organizacyjnego Muzeum Narodowego w Warszawie. Zgodnie z § 3 Regulaminu Muzeum Rzeźby podlega Dyrektorowi Muzeum Narodowego i działa na zasadach określonych w Regulaminie. Oddziałem kieruje: Kurator Oddziału – w zakresie zbiorów, kolekcji, ekspozycji, działalności naukowej, komunikacji i programów edukacyjnych, a Kierownik Oddziału – w pozostałym zakresie. W ramach ww. Regulaminu nie określono komórek organizacyjnych Oddziału.

Stosownie do § 50 ust. 3 ww. Regulaminu kierownik lub kurator jest bezpośrednim przełożonym pracowników kierowanej komórki organizacyjnej i ponosi odpowiedzialność za całokształt jej działań, w szczególności za: realizację celów działalności Muzeum; właściwą organizację pracy podległej komórki, w tym przejrzyste określanie zadań, uprawnień i obowiązków pracowników; wypracowywanie, skuteczne wdrażanie i doskonalenie procesów, rozwiązań, procedur oraz dobrych praktyk usprawniających działalność Muzeum; tworzenie oraz kontrolę realizacji planów i budżetów dla obszaru swojej odpowiedzialności, a także terminową i rzetelną sprawozdawczość; wdrażanie zasad, metod i narzędzi zarządzania jakością oraz inicjowanie zmian w procesie doskonalenia systemu zarządzania; racjonalne i optymalne wykorzystanie majątku, środków rzeczowych i finansowych Muzeum; przestrzeganie tajemnicy informacji, których ujawnienie może stanowić istotne zagrożenie lub szkodę dla Muzeum oraz informacji objętych klauzulą zastrzeżone. Stosownie do § 50 ust. 2 ww. Regulaminu szczegółowy zakres kompetencji, zadań i odpowiedzialności kierowników określony miał zostać zarządzeniem Dyrektora¹⁴.

(akta kontroli str. 45-139)

W okresie objętym kontrolą¹⁵ Oddziałem kierowało dwóch kuratorów.

Zgodnie z pełnomocnictwem z dnia 3 lipca 2018 r. zatrudnionej na stanowisku adiunkt-kurator p. Agnieszce Tarasiuk-Sutryk udzielone zostało pełnomocnictwo do działania w imieniu Dyrektora MNW w zarządzaniu Oddziałem w zakresie spraw merytoryczno-naukowych, konserwatorskich, administracyjno-gospodarczych, technicznych. Szczegółowe zadania i obowiązki oraz uprawnienia określone zostały w „Zakresie zadań i obowiązków” sporządzonym w dniu 16 kwietnia 2012 r.

W okresie od dnia 1 kwietnia 2021 r. do 31 maja 2021 r. p. Ewa Ziemińska pełniła funkcję p.o. kuratora zbiorów¹⁶. Od dnia 1 czerwca 2021 r. pełni funkcję Kustosza-Kuratora Oddziału. Określone w zakresie obowiązków służbowych z dnia 1 czerwca 2021 r. dla pani Ewy Ziemińskiej na stanowisku Kurator Oddziału/Kurator Zbioru Rzeźby (podlegającej bezpośrednio Zastępcy Dyrektora Muzeum Narodowego ds. Działalności Naukowej) zadania dotyczyły m.in. kierowania Oddziałem w zakresie zbiorów, kolekcji i ekspozycji Oddziału, kierowania Działem Zbiorów Rzeźby, tworzenia programów i projektów badań naukowych i naukowo-badawczych Zbioru Rzeźby, opieki merytorycznej nad galeriami stałymi MNW w zakresie Zbiorów Rzeźby.

(akta kontroli str. 22-31)

W okresie 2019-2023 w Oddziale zatrudnione były cztery osoby na stanowisku kierownika administracyjno-technicznego.

Zgodnie z zakresami obowiązków służbowych do zadań wykonywanych na ww. stanowisku należało m.in.: bieżące zarządzanie administracyjne oraz nadzór nad prawidłowym stanem technicznym obiektów, parku i terenu znajdującego się pod opieką Oddziału; nadzór nad terminową konserwacją instalacji; organizowanie prac remontowych na terenie Oddziału; współpraca z wojewódzkim konserwatorem zabytków; nadzór nad personelem: administracyjnym, personelem nadzoru ekspozycji, technicznym oraz stanowiskiem

¹⁴ Do dnia 18 lipca 2023 r. zarządzenie nie zostało wydane.

¹⁵ Do dnia 15 stycznia 2023 r., tj. do czasu wprowadzenia nowego Regulaminu Organizacyjnego.

¹⁶ Z uwagi na nieobecność w pracy adiunkta-kuratora od 20 kwietnia 2021 r.

informacji i sprzedaży biletów; prowadzenie księgi inwentarzowej środków trwałych, przedmiotów nietrwałych, ewidencji ilościowej oraz magazynu wydawnictw Oddziału; najem na terenie Oddziału; sporządzanie sprawozdań i raportów z działalności Oddziału w zakresie administracyjno-technicznym oraz sprawozdań do Głównego Urzędu Statystycznego.

Stosownie do zakresów obowiązków dwóch kierowników (p. A.M. z dnia 16 kwietnia 2012 r. oraz p. J.K-P z dnia 30 grudnia 2020 r.) podlegały one bezpośrednio Kuratorowi Oddziału, kolejnych dwóch kierowników (p. A.M. z dnia 8 listopada 2021 r. – zastępca kierownika działu administracyjno-technicznego, a od 1 lutego 2022 r. – kierownik działu administracyjno-technicznego oraz p. Z.J. z dnia 8 sierpnia 2022 r.¹⁷) podlegali bezpośrednio Zastępcy Dyrektora ds. zarządzania MNW.

Z dniem 30 czerwca 2023 r. p. T.R. specjalista ds. Administracji i Rozliczeń MNW (w Dziale Administracji i Zakupów MNW, podlegający bezpośrednio Kierownikowi Działu Administracji i Zakupów) oddelegowany został do Muzeum Rzeźby. W zakresie obowiązków służbowych i odpowiedzialności na czas oddelegowania wskazano m.in.: nadzór nad prawidłowym stanem technicznym obiektów, parku i terenu znajdującego się pod opieką Oddziału; dbanie o terminową konserwację instalacji; organizowanie prac remontowych na terenie Oddziału; współpracę z wojewódzkim konserwatorem zabytków; dbanie o personel: administracyjny, nadzoru ekspozycji, techniczny oraz stanowiska informacji i sprzedaży biletów; prowadzenie księgi inwentarzowej środków trwałych, przedmiotów nietrwałych, ewidencji ilościowej oraz magazynu wydawnictw Oddziału; najem na terenie Oddziału i współpraca z partnerami MNW; sporządzanie sprawozdań i raportów z działalności Oddziału w zakresie administracyjno-technicznym oraz sprawozdań do Głównego Urzędu Statystycznego.

(akta kontroli str. 32-44, 1052-1053)

1.2. W latach 2019-2023 Oddział dysponował trzema obiektami (Pałac, Kuchnia Pałacowa oraz Domek Administracyjny). Według stanu na 31 grudnia 2019 r. oraz na dzień 31 marca 2023 r. muzealia znajdowały się w pomieszczeniach Pałacu oraz w magazynach w Domku Administracyjnym. Na potrzeby Oddziału nie wybudowano i nie zakupiono nowych obiektów. Na dzień 31 grudnia 2019 r. Oddział dysponował powierzchnią magazynową łącznie o powierzchni 676 m², w tym w Pałacu o powierzchni 415 m² (magazyny studyjne o powierzchni 235 m² i o powierzchni 135 m² są udostępnione do zwiedzania), a w Domku Administracyjnym – 120 m². Dodatkowo muzealia magazynowane były w magazynie MNW w Tarcynie – 36 m², w Gmachu Głównym Muzeum – 35 m² oraz w Muzeum Wnętrz w Otwocku Wielkim Oddziale MNW (w 2019 r. o powierzchni ok. 70 m²). Według stanu na dzień 31 maja 2023 r. dysponowano łącznie 778 m² (najem dodatkowej powierzchni magazynowej w Muzeum Wnętrz w Otwocku Wielkim Oddziale MNW 102 m²).

(akta kontroli str. 413-414)

Liczba muzealiów Muzeum Rzeźby w pozycjach inwentarzowych ogółem według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 4 525 (5 861 sztuk), zaś według stanu na dzień 31 marca 2023 r. liczba muzealiów w pozycjach inwentarzowych wynosiła 4 550 (5 886 sztuk). Pozyskane w latach 2019-2023 muzealia zostały zaewidencjonowane.

Liczba depozytów w pozycjach inwentarzowych wynosiła w 2019 r. 586 (648 sztuk). W latach 2020-2022 dokonano wykreśleń z księgi depozytów w związku ze zwrotem muzealiów właścicielom oraz w związku z zakupem (będących uprzednio depozytem) muzealiów do kolekcji Rzeźby Współczesnej. Według stanu na dzień 31 marca 2023 r. liczba depozytów w pozycjach wynosiła 585 (647 sztuk).

Do ksiąg inwentarzowych nie zostało wpisanych 66 muzealiów. Główny Inwentaryzator MNW, pan Marcin Mondzelewski wyjaśnił, że 66 obiektów wykazywanych jako niewpisane do ewidencji dotyczy zbiorów pozostających na numerach Rz. Inwentarz Rz. był przynależny do Oddziału w Łazienkach. Po wyłączeniu Łazienek ze struktury MNW inwentarz ten przestał obowiązywać. Ponieważ nie doprowadzono do końca rozdziału zbiorów pomiędzy MNW i Łazienki, trwają prace nad wyjaśnieniem, które obiekty powinny pozostać na inwentarzu MNW i Muzeum Łazienki Królewskie. Obiekty z dawnymi numerami Rz zostały w części zreinventaryzowane na inwentarze działowe, jeśli udało się odszukać do nich dokumentację

¹⁷ Do dnia 30 czerwca 2023 r.

i ustalić pochodzenie. Jednak pozostało 66 sztuk, co do których poprzedni Główni Inwentaryzatorzy MNW nie podjęli decyzji, na który inwentarz je wpisać.

(akta kontroli str. 415, 1440-1441, 1616, 1619, 1633)

Łączna liczba pozyskanych/nabytych w latach 2019-2023 (31 marca) muzealiów wyniosła 666 sztuk (z tego zakupiono 590 sztuk, dziewięć pochodziło z darów, dwie sztuki otrzymano w depozyt, 35 sztuk zostało przekazane, a 30 nabyto/pozyskano w inny sposób).

W latach 2019-2023 Oddział wypożyczył innym podmiotom łącznie 530 muzealiów (182 w 2019 r., 172 w 2020 r., siedem w 2021 r., 159 w 2022 r. i w 2023 r. 10 sztuk). W okresie 2019-2020 Oddział wypożyczył łącznie od innych podmiotów 174 muzealia. W latach 2021-2023 nie dokonywano wypożyczeń.

(akta kontroli str. 191- 245, 416, 1440-1441, 1435-1439)

W Muzeum Rzeźby w latach 2019-2022 zorganizowano pięć wystaw czasowych, tj.:

- 1) *Pomnik. Europa Środkowo-Wschodnia 1918-2018*, w dniach od 16 grudnia 2018 r. do 10 kwietnia 2019 r., która opisywała funkcje, losy oraz procesy jakim podlegają pomniki minionej epoki, istotne ze względów artystycznych, historycznych lub społecznych, powstałe na terenie Polski oraz innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej w latach 1918–2018. Na wystawie zaprezentowano 98 prac, koszt 498,5 tys. zł. Realizację wystawy sfinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego¹⁸ w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017-2022.
- 2) *Agnieszka Brzeżańska. Cała Ziemia Parkiem Narodowym*, w dniach od 26 listopada 2019 r. do 1 marca 2020 r. Na wystawie prezentowano artystyczne i intelektualne podróże artystki od wczesnych lat 90. XX wieku. Wystawa była zbiorem przedmiotów wykonanych w klasycznych technikach artystycznych, jak i przy użyciu technik wypracowanych przez rzemieślnicze tradycje z różnych stron świata. Na wystawie zaprezentowano 76 prac, koszt 75,5 tys. zł. Realizację wystawy sfinansowano ze środków własnych MNW.
Frekwencja łącznie dla obu wystaw wymienionych w pkt 1 i 2 wyniosła 10 076 osób.
- 3) *Urszula Broll. Atman znaczy oddech*, w dniach 23 czerwca 2020 r. do 27 września 2020 r., na której prezentowano obrazy malarskie na płótnie i prace na papierze, stanowiące dorobek artystki z lat 1950–2005. Na wystawie zaprezentowano 106 prac, frekwencja 3 145 osób, koszt 55,2 tys. zł. Realizację wystawy sfinansowano ze środków własnych MNW.
- 4) *Xawery Dunikowski. Malarstwo*, w dniach 11 czerwca 2021 r. do 12 grudnia 2021 r. Ekspozycja podzielona została na sale tematyczne: *Portrety, Katharsis, Memento, Czas, Pracownia, Człowiek w kosmosie*. Na wystawie zaprezentowano 141 prac, frekwencja 9 153 osoby, koszt 416,8 tys. zł. Realizację wystawy sfinansowano ze środków własnych MNW.
- 5) *CYRK*, w dniach 12 maja 2022 r. do 2 października 2022 r. Ekspozycja obejmowała m.in. prace malarskie, rysunki, fotografie, rzeźby, plakaty, archiwalia, filmy wideo w zakresie sztuki cyrkowej. Na wystawie zaprezentowano 126 prac, frekwencja 26 822 osoby, koszt 602,8 tys. zł. Realizację wystawy sfinansowano ze środków MKiDN oraz własnych MNW.

W latach 2019-2023 (31 marca) nie organizowano wystaw stałych. Kierownik Działu Koordynacji Wystaw MNW, pani Agnieszka Gizińska wyjaśniła, że magazyny studyjne, które przez pewien czas funkcjonowały w sprawozdaniach jako ekspozycje stałe nie są wystawami stałymi. Ze względu na błędnie zastosowaną metodologię w latach 2019-2021 zostały tak opisane. Zmiany dokonano w 2022 r.

(akta kontroli str. 1-21, 408-409)

W okresie epidemii Covid-19 spowodowanej wirusem SARS-CoV-2 (w 2020 r.) udostępniona została on-line wystawa pn. *Urszula Broll. Atman znaczy oddech*, na której zaprezentowano kilkadziesiąt prac z lat 1950-2018 przedstawicielki śląskiej awangardy. Wystawa

¹⁸ Dalej: MKiDN.

współorganizowana była z Fundacją Katarzyny Kozyry. Liczba wyświetleń na Facebooku MNW oraz Facebooku Królikarni wyniosła 2,3 tys., a na Youtube MNW – 925.

(akta kontroli str. 318)

Dyrektor MNW pan Łukasz Gawel wyjaśnił, że nakłady na organizację wystaw czasowych rosną z roku na rok i biorąc to pod uwagę w jeszcze większym stopniu zwraca uwagę na osiąganą frekwencję wystaw czasowych. Z tego powodu podjął decyzję, że planowana do Muzeum Rzeźby wystawa *Bez Gorsetu. Camille Claudel i polskie rzeźbiarki XIX w.* zostanie zorganizowana w Gmachu Głównym MNW. Wyjaśnił także, że w Muzeum Rzeźby musi funkcjonować wystawa stała poświęcona rzeźbie, tym bardziej, że MNW posiada unikatową kolekcję dzieł Xawerego Dunikowskiego, ale też kolekcję Augusta Zamoyskiego. W ocenie Dyrektora MNW nie zostanie zbudowana w świadomości widzów silna tożsamość Muzeum Rzeźby wyłącznie przez realizowane od czasu do czasu wystawy czasowe. Konieczne jest przygotowanie dostępnej cały czas, z bogatym programem edukacyjnym, stałej wystawy poświęconej rzeźbie. Kurator Oddziału od jesieni tego roku zacznie prace nad koncepcją wystawy stałej.

(akta kontroli str. 1639, 1642)

Frekwencja zwiedzających i uczestników działań Muzeum Rzeźby wyniosła w latach 2019-2022 ogółem 573 716 osób, z tego w 2019 r. – 142 212 osób, w 2020 r. – 132 472 osoby, w 2021 r. – 147 571 osób, w 2022 r. – 151 461 osób. Spadek frekwencji w 2020 r. wiązał się bezpośrednio z wybuchem epidemii Covid-19 i koniecznością ograniczenia liczby osób zwiedzających wystawę czasową, a także liczby organizowanych wydarzeń.

(akta kontroli str. 1653, 1655)

W zorganizowanych grupach liczba zwiedzających wyniosła 10 191 osób (z tego młodzież szkolna 8 189 osób). Z biletów ulgowych w okresie od lipca 2020 r. do 31 grudnia 2022 r.¹⁹ skorzystało 4 691 osób, a z biletów rodzinnych – 236. Ogółem w latach 2019-2022 bezpłatnie zwiedzających było 281 976 osób. W ramach *Nocy Muzeów* łączna liczba zwiedzających wyniosła 2 499 osób (w 2019 r. – 250 osób, w 2020 r. – 0 (z powodu epidemii Covid-19), w 2021 r. – 60, w 2022 r. – 2 189 osób).

Frekwencja na wystawach czasowych była liczona w oparciu o sprzedane bilety i liczenie zwiedzających przez osoby sprawujące dozór galerii. Frekwencja w Parku liczona była jedynie na podstawie zliczania osób wchodzących na teren Parku (do frekwencji Oddziału wliczane są też osoby biorące udział w wydarzeniach organizowanych na terenie Parku przez podmioty zewnętrzne).

(akta kontroli str. 1-21, 412)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. dokumentację wizualną posiadało 5 325 obiektów Muzeum Rzeźby. W kolejnych latach według stanu na ostatni dzień roku liczba sztuk inwentarzowych posiadających dokumentację wizualną (narastająco) wynosiła w okresie 2020-2022 odpowiednio: 5 421, 5 448, 5 455. Według stanu na dzień 31 marca 2023 r. zdigitalizowano 5 462 sztuki muzealiów, tj. 92,8% posiadanych muzealiów (5 886 sztuk).

(akta kontroli str. 1055-1063)

W ramach działalności wydawniczej w latach 2019-2022 przygotowano łącznie 13 różnych pozycji wydawniczych²⁰ (przewodnik – broszura po wystawie, katalogi, plakaty, ulotki informacyjne z opisem wystawy, ulotki edukacyjne).

(akta kontroli str. 311, 406-407)

W okresie 2019-2022 w związku z m.in. realizowanymi wystawami czasowymi, projektami, koncertami zorganizowano: 1) 107 odczytów, prelekcji, spotkań, w których wzięło udział łącznie 1 548 osób, 2) 17 seansów filmowych, w których wzięło udział łącznie 1 525 osób, 3) 32 koncerty, w których wzięło udział łącznie 18 137 osób, 4) 10 warsztatów, w których wzięły udział łącznie 173 osoby, 5) 35 imprez plenerowych, w których uczestniczyło łącznie 14 833 osób, 6) lekcje muzealne (od 2020 r. i warsztaty) – 52 zrealizowane tematy (620 zajęć,

¹⁹ Do lipca 2020 r. wstęp bezpłatny.

²⁰ W tym publikacje towarzyszące wystawom prezentowanym w Gmachu Głównym, a pochodzącym ze zbiorów Muzeum Rzeźby.

w których uczestniczyło 12 206 osób), 7) jedna sesja i seminarium naukowe/symposium, w których uczestniczyło 250 osób.

(akta kontroli str. 1-21)

W okresie objętym kontrolą realizowano 10 projektów badawczych:

- 1) W latach 2018-2019 projekt dotyczący twórczości Augusta Zamoyskiego w oparciu o badania dzieł z kolekcji znajdującej się w Opactwie Sylvanès we Francji. Rezultatem była wystawa *Arcydziela Augusta Zamoyskiego. Pokaz konserwatorski/Zamoyski ocalony. Prezentacja kolekcji zakupionej do Zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie oraz pokaz konserwatorski i katalog wystawy*. Ponadto ekspozycje wystawy *Myśleć w kamieniu. August Zamoyski* realizowane w ramach projektu ZAMOYSKI we współpracy z Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie.
- 2) W latach 2018-2021 projekt dotyczący twórczości malarskiej i rysunkowej Xawerego Dunikowskiego (przebadanie cech stylistycznych i technik malarskich używanych przez artystę). Rezultatem projektu była konserwacja płócien i rysunków oraz organizacja wystawy *Xawery Dunikowski Malarstwo* i przygotowanie katalogu.
- 3) W 2019 r. prowadzone były prace koncepcyjne nad udziałem nowych rzeźb w stałej Galerii Sztuki XIX w. Rezultatem były nowe rzeźby w galerii stałej oraz publikacja/przewodnik.
- 4) Od 2019 r. prowadzony jest projekt dotyczący *Odlewów brązowych, tradycja technologia, przepisy prawa* we współpracy z Muzeum Rodina w Paryżu. Badania dotyczą regulacji prawnych, metod odlewania, sposobów zabezpieczania form odlewniczych, kontrolowania rynku, sposobów sankcjonowania nielegalnych odlewów, a rezultatem będzie publikacja w Roczniku MNW.
- 5) Od 2019 r. prowadzone są prace koncepcyjne nad udziałem rzeźb w stałej Galerii Sztuki XX i XXI w. Rezultatem będzie galeria stała oraz publikacja/przewodnik.
- 6) Od 2021 r. prowadzony jest projekt badawczo-wydawniczy dotyczący opracowania katalogu zbiorów kolekcji Xawerego Dunikowskiego. Rezultatem będzie publikacja w trzech tomach katalogów zbiorów.
- 7) W 2021 r. rozpoczęto projekt, którego celem jest wydanie publikacji poświęconej Królikarni *Królikarnia. Tożsamość miejsca*.
- 8) Od 2021 r. prowadzony jest projekt *August Zamoyski w Brazylii* dotyczący twórczości polskiego rzeźbiarza w latach 1940-1955 w Brazylii i pozostawionych tam dzieł. Efektem projektu jest film oraz publikacja. Projekt prowadzony we współpracy z Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie.
- 9) Od 2021 r. prowadzony jest projekt badawczy *Rzeźbiarki polskie XIX i XX wieku*. Rezultatem pierwszej części projektu jest organizacja wystawy *Bez gorsetu. Camille Claudel i polskie rzeźbiarki XIX wieku* oraz wydanie towarzyszącego jej katalogu. W kolejnych latach oprócz wystaw *Polskie uczennice Bourdelle'a, Korzenie mojego dzieła wyrastają z zawodu rzeźbiarza – Rzeźbiarki lata 50/60 XX wieku* oraz publikacji im towarzyszących planowana jest organizacja w 2025 r. międzynarodowej konferencji naukowej.
- 10) Od 2022 r. prowadzony jest projekt naukowy, którego efektem będzie wydanie monografii artystki Sary Lipskiej, uczennicy Xawerego Dunikowskiego należącej do środowiska École de Paris – *Sara Lipska – artystka wszechstronna*. Współwydawcą książki jest Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą Polonika.

(akta kontroli str. 311, 315-317)

1.3. Plany działalności merytorycznej na lata 2019-2023 opracowywane były przez kuratora Oddziału, a następnie przekazywane do Dyrektora MNW.

Plan merytoryczny na 2019 r. zakładał cztery wystawy czasowe: *Pomniki Europa Środkowo-Wschodniej 1918-2018* (16 grudnia 2018-10 kwietnia 2019), *Maurycy Gomulicki, Kokieteria i melancholia* (maj 2019-wrzesień 2019), *Słuchy III. Koncerty do zwiedzania* (październik 2019), *Xawery Dunikowski malarzem* (listopad 2019-marzec 2020); trzy wystawy czasowe organizowane we współpracy z innymi instytucjami: *August Zamoyski. Rzeźbić w kamieniu*

(maj-grudzień 2019²¹), *Relacja Warszawa-Zakopane* (maj-wrzesień 2019²²), *Agnieszka Brzeżańska. Cała ziemia parkiem narodowym* (maj-wrzesień 2019²³).

Jako projekty, których efektem miały być wystawy wskazano: *Pomniki Europy Środkowo-Wschodniej 1918-2018*, *Xawery Dunikowski malarzem*; *August Zamoyski. Direct carving*²⁴, *Wiktor Gutt. Rozmowy wizualne*, *Hadas Ophrat, Villa Rotonda i ja, Kamień. Symbol, minerał tworzywo*²⁵. W planie wskazano także projekty, których rezultatem miały być publikacje: *Xawery Dunikowski i Sara Lipska. Korespondencja*, *Pomniki Europy Środkowo-Wschodniej 1918-2018*²⁶, *Agnieszka Brzeżańska. Cała ziemia parkiem narodowym*, *Przewodnik po historii Kolekcji Rzeźby Współczesnej MNW oraz założenia parkowo-pałacowego w Królikarni*²⁷, *Wiktor Gutt. Rozmowy wizualne*²⁸. W ramach innych projektów badawczych zaplanowano: merytoryczne opracowanie zbiorów kolekcji Augusta Zamoyskiego, wpisy do systemu MONA²⁹, założenie kart naukowych, badania archiwalno-inwentarzowe, dokumentację oraz prace konserwatorskie; współpracę z Muzeum Rodina w Paryżu i francuskimi odlewniami w dziedzinie odlewów brązowych rzeźb.

W ramach działalności edukacyjnej zaplanowano: 400 lekcji muzealnych na kolejny rok, cykliczne programy edukacyjne (lekcje muzealne i oprowadzania, muzealne czwartki, oprowadzanie po magazynach, cykl koncertów plenerowych w *Brzask*, kino plenerowe, koncerty *Klasycznie na trawie*); *Mała Warszawska Jesień*, programy edukacyjne do wystaw czasowych, programy okolicznościowe i dodatkowe projekty (*Zima w Muzeum*, *Noc Muzeów*, *Lato z rzeźbą współczesną*, *Spotkania z przyrodą*).

Plan merytoryczny na 2020 r. zakładał udostępnianie zbiorów Muzeum Rzeźby poprzez magazyny studyjne (także oprowadzania kuratorskie), a także Park Rzeźby (prezentowanie prac z kolekcji i tymczasowych instalacji artystycznych); kontynuację wystaw czasowych: *Agnieszka Brzeżańska. Cała ziemia parkiem narodowym*, *Xawery Dunikowski malarzem*, *Wiktor Gutt. Rozmowy wizualne*; kontynuację wystaw czasowych organizowanych we współpracy z innymi instytucjami: *August Zamoyski. Rzeźbić w kamieniu*, *Relacja Warszawa-Zakopane*. W ramach innych działań zaplanowano: *August Zamoyski. Direct carving* – opracowanie merytorycznych założeń i koncepcji wystawy, przygotowanie wyboru eksponatów, stworzenie szkicu katalogu, *Hadas Ophrat, Villa Rotonda i ja* – poszerzenie prezentacji o eksponaty ilustrujące historię założenia pałacowo-parkowego w Królikarni, *Kamień. Symbol, minerał tworzywo*; *Przewodnik po historii Kolekcji Rzeźby Współczesnej MNW oraz założenia parkowo-pałacowego w Królikarni* – poprzedzenie publikacji kwerendami w Archiwum Akt Dawnych i innych zasobach archiwalnych oraz nowymi badaniami archeologicznymi (druk zaplanowano na 2021 r.), *Odlewy brązowe, tradycja technologia przepisy prawa* – przygotowanie do możliwości przeniesienia francuskich standardów na teren Polski, w tym prace nad projektem zmian legislacyjnych w tym zakresie.

Plan merytoryczny na 2021 r. zakładał dwie wystawy czasowe: *Cyrk* (maj-sierpień 2021 r.) – kompleksowa wystawa poświęcona sztuce cyrkowej; *Rzeźbiarki polskie uczennice Antoine'a Bourdelle'a* (15 grudnia 2021 r.-15 kwietnia 2022 r.) oraz wystawę czasową organizowaną we współpracy z innymi instytucjami: *August Zamoyski. Myśleć w kamieniu* – prezentacja pozyskanej na rzecz MNW kolekcji Augusta Zamoyskiego.

²¹ Wystawa współorganizowana z Muzeum Literatury w Warszawie; z planowanym wyeksponowaniem wystawy w Muzeum Narodowym w Poznaniu i Muzeum Narodowym w Krakowie.

²² Wystawa współorganizowana przez MNW i Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, oddział Galeria Sztuki XX wieku w willi Oksza.

²³ Wystawa retrospektywna współorganizowana przez Muzeum Rzeźby im. X. Dunikowskiego Oddział MNW i Gdańską Galerię Miejską.

²⁴ Projekt związany z pozyskaniem na rzecz MNW pozostałej we Francji spuścizny artysty.

²⁵ Projekt prowadzony we współpracy z Katedrą „Artes Liberales” UW. Wystawę planowano na 2021 r.

²⁶ Zaplanowano publikację albumową będącą także wydawnictwem pokonferencyjnym oraz sesję naukową (współorganizowaną przez Instytut Kultury Polskiej UW).

²⁷ We współpracy z Wydziałem Archeologii UW. Wydawnictwo w ramach stypendium MKiDN.

²⁸ Dotacja z Fondation Jan Michalski pour L'écriture et la Littérature na wydanie książki o artyście, która będzie równocześnie katalogiem wystawy.

²⁹ System bazodanowy ewidencjonowania oraz zarządzania zbiorami muzealnymi w MNW i Oddziałach MNW.

Projekty, których efektem miały być wystawy: *Rzeźbiarki polskie uczennice Antoine'a Bourdelle'a, Henryk Morell i Roman Stańczak* – całościowy pokaz prac artysty uzupełniony o wystawę nowych prac Romana Stańczaka reprezentującego Polskę na Biennale weneckim w 2019 r., *Kamień. Symbol, minerał tworzywo* – kontynuacja, *Przewodnik po historii Kolekcji Rzeźby Współczesnej MNW oraz założenia parkowo-pałacowego w Królikarni* – kontynuacja (druk zaplanowano na 2023 r.), *Xawery Dunikowski i Sara Lipska. Korespondencja* – kontynuacja (druk zaplanowano na 2022 r.), *Odlewy brązowe, tradycja technologia przepisy prawa* – kontynuacja oraz *Historia założenia Parkowo Pałacowego w Królikarni*.

W sierpniu 2021 r. (przez p. Ewę Ziemińską) przedłożony został plan merytoryczny na lata 2021-2024. Plan na 2021 r. przewidywał wystawę *Xawery Dunikowski. Malarstwo* wraz z publikacją katalogu wystawy, jak również m.in. prace nad Galerią XIX w., Galerią Sztuki XX i XXI w.; na 2022 r. – wystawy: *Cyrk, Tożsamość miejsca, Nie tylko Camille Claudel. Polskie rzeźbiarki w XIX wieku*; w ramach publikacji: *Katalog zbiorów Xawery Dunikowski* (pierwsza część z planowanej III tomowej serii), *Sara Lipska – artystka wszechstronna. Monografia*, publikacja dotycząca Królikarni, *Cyrk* katalog wystawy, *Nie tylko Camille Claudel. Polskie rzeźbiarki w XIX wieku* katalog wystawy, *August Zamoyski. Myśleć w kamieniu* współorganizacja wystawy; na 2023 r. – wystawy: *Uczennice Bourdelle'a, Próba współpracy. Grupa Nowolipie i Paweł Althamer*³⁰, w ramach publikacji: *Uczennice Bourdelle'a* katalog wystawy, *Katalog zbiorów Xawery Dunikowski* (część druga); kontynuację projektu *Odlewy brązowe, tradycja technologia przepisy prawa*; na 2024 r. – wystawę *Zmagania z materią, Polskie rzeźbiarki lat 50. i 60.* wraz z katalogiem wystawy. W październiku 2021 r. przygotowana została aktualizacja planu (od października 2021 do końca 2022 r.). W aktualizacji założono przygotowanie trzech wystaw czasowych: *Xawery Dunikowski. Malarstwo, Cyrk, Nie tylko Camille Claudel. Polskie rzeźbiarki w XIX wieku* oraz współorganizację wystawy *August Zamoyski. Myśleć w kamieniu*; w ramach publikacji: *Przewodnik po Galerii Sztuki XIX wieku, Cyrk* katalog wystawy, *Katalog zbiorów Xawery Dunikowski – malarstwo i rysunek, Sara Lipska – artystka wszechstronna, Tożsamość miejsca, Nie tylko Camille Claudel. Polskie rzeźbiarki w XIX wieku* katalog wystawy; udział w dwóch konferencjach naukowych, realizację projektów badawczych: *Rzeźbiarki Polskie, Tożsamość miejsca, August Zamoyski w Brazylii, Odlewy brązowe, tradycja technologia przepisy prawa*; udział merytoryczny w produkcjach filmowych: *Wokół popiersia Klementyny Hoffmanowej rzeźby Jakuba Tatarkiewicza, August Zamoyski w Brazylii, Diana Jean Antoine'a Houdone'a*. Plan na lata 2024-2025 zakładał propozycje wystaw: *Polskie uczennice Bourdelle'a* wraz z katalogiem w wersji polskiej i francuskiej, *Dialog. Anna i Krystian Jarnuszkiewicz, Korzenie mojego dzieła wyrastają z zawodu rzeźbiarza, Formy. Rzeźby Kazimierza Żywuszeko*.

W sprawozdaniach z działalności prezentowano informacje nt. realizowanych działań ze wskazaniem osób realizujących, działu, daty zgłoszenia projektu po raz pierwszy, stopnia zaawansowania projektu, zakładanych efektów, zakończenia działań.

(akta kontroli str. 311-409)

1.4. Zarządzeniem nr 10/99 z dnia 31 marca 1999 r. Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie wprowadzono zasady i sposób ewidencjonowania dóbr kultury. Określono zasady ogólne, sposób sporządzania kart ewidencyjnych, prowadzenia ksiąg inwentarzowych muzealiów i ksiąg depozytowych, inne rodzaje ewidencji, oznakowanie przedmiotów ewidencjonowanych, tryb postępowania przy pozyskiwaniu dóbr kultury, zasady postępowania w przypadku uszkodzenia przedmiotu i w przypadku zaginięcia lub kradzieży zabytku.

W Muzeum Rzeźby prowadzona była elektroniczna ewidencja zbiorów w komputerowej bazie danych MONA³¹ oraz prowadzono księgi inwentarzowe w formie papierowej: Kolekcja Xawerego Dunikowskiego (Mkr 1-1372), Pamiątki po Dunikowskim Varia (Mkr 6001-6646), Rzeźba Dawna (Rz.D.1-398), Rzeźba Współczesna (Rz.W.1-1083), Muzeum Rzeźby (MRZ1-500). Ponadto prowadzona jest księga depozytów (Dep.MKr) oraz księgi pomocnicze

³⁰ Możliwość organizacji uzależniona od dostosowania budynku dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

³¹ Muzeum jest w trakcie migracji danych do nowej komputerowej bazy danych MUZA.

zbiorów: Pamiątki po Dunikowskim (P.Mkr), Kolekcja Dunikowskiego, pomocnicze (Ew.MRZ), Księga Materiałów Studyjnych, Rzeźba (KS), Obiekty nieokreślone (Rz).

(akta kontroli str. 185-190, 410-411)

Prowadzone w Muzeum Rzeźby księgi inwentarzowe posiadają ponumerowane i przesznurowane karty, a końce sznurów są opieczetowane. Potwierdzone to zostało stosowną klauzulą i podpisem Dyrektora MNW. Wpisy do ksiąg zawierają możliwe do ustalenia dane dotyczące zabytku. Zapisy zostały dokonane w sposób trwały i czytelny. W odniesieniu do wpisów dokonanych w latach 2019-2023 nie dokonano skreśleń.

(akta kontroli str. 1435-1439)

Badaniem objęto 50 wybranych losowo muzealiów oraz 20 depozytów będących w zbiorach Oddziału. Ustalono, że Muzeum Rzeźby ewidencjonowało muzealia poprzez dokonywanie wpisów w kartach ewidencyjnych, w bazie danych MONA oraz w księgach inwentarzowych. Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zakresu, form i sposobów ewidencjonowania zabytków w muzeach wpisy w karcie ewidencyjnej, księdze inwentarzowej oraz księdze prowadzonej elektronicznie zawierały możliwe do ustalenia, dane identyfikacyjne zabytku: określenie autorstwa lub wytwórcy, pochodzenie, wartość w dniu nabycia, czas i miejsca powstania, materiał, techniki wykonania, wymiary, ewentualnie jego wagę oraz określenie cech charakterystycznych. Każdy obiekt wpisywano do księgi inwentarzowej pod odrębnym numerem i nadawano oznakowanie składające się z oznaczenia właściciela i numeru z księgi inwentarzowej.

Badaniem objęto także 78 obiektów znajdujących się w Parku Rzeźby. Na trzech rzeźbach (Rodzina, Rycerz, Dedal), dwóch depozytach (rzeźby Melancholia i Flor Diente) oraz na 39 obiektach ze zbiorów Marii i Bolesława Cybisów (z wyłączeniem Aktu kobiecego siedzącego bez głowy) stwierdzono brak oznakowania (brak numeru inwentarzowego), co szczegółowo opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 246, 1278-1414b, 1426-1434r, 1442-1446)

Zarządzeniami³² Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie powoływano Komisję ds. Darów, Zakupów i Wyceny Muzealiów. Do zadań Komisji należało opiniowanie wniosków w zakresie zakupu, daru, spadków, zapisów testamentowych; ocena wartości artystycznej, naukowej, historycznej oraz edukacyjnej obiektów; ustalanie wyceny; weryfikacja dokumentacji dot. proveniencji obiektów; podejmowanie decyzji w sprawie nabytków w trybie uchwał oraz opracowywanie wytycznych dotyczących polityki gromadzenia zbiorów i kierunków rozwoju kolekcji MNW. W ww. zarządzeniu określono, m.in. zadania i porządek prac Komisji, zalecenia dotyczący wyceny, instrukcję dotyczącą opinii eksperta.

Opiekunowie zbiorów, po uzyskaniu oferty sprzedaży/daru danego eksponatu, dokonują jego komisyjnych oględzin i oceny wartości materialnej, historycznej i wystawienniczej negocjując jego cenę/wartość z oferentem. W ocenie tej, w zależności od rodzaju zabytku, biorą także udział konserwatorzy. Wnioski zgłaszane są Komisji Zakupów. Po podjęciu decyzji o zakupie lub przyjęciu w darowiznę przedmiotu sporządzana jest umowa i protokół zdawczo-odbiorczy zawierający ustalone ceny/wartości.

W okresie objętym kontrolą pozyskano do Muzeum Rzeźby muzealia o łącznej wartości 5 623,3 tys. zł poprzez: zakupy za granicą (581 sztuk za kwotę 2 973,3 tys. zł), zakupy w kraju (dziewięć sztuk za kwotę 452,2 tys. zł), darowizny (dziewięć sztuk o wartości 561,3 tys. zł), depozyty (dwie sztuki o wartości 1 430 tys. zł), przekazanie m.in. od innych muzeów (35 sztuk o wartości 139,9 tys. zł), inny sposób nabycia/pozyskania (30 sztuk o wartości 66,8 tys. zł).

(akta kontroli str. 411, 1440-1441)

Na podstawie zarządzenia nr 11 Dyrektora Muzeum Narodowego z dnia 12 września 2003 r. przeprowadzono komisyjną kontrolę zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów (skontrum) zabytków w zbiorach Muzeum Rzeźby. Protokół ze skontrum w Kolekcji Rzeźby Współczesnej, Kolekcji Rzeźby Dawnej, Kolekcji Dunikowskiego, oraz zbiorów przechowywanych w magazynach w Królikarni, pomieszczeniach biurowych, w parku, grocie, Kuchni Pałacowej oraz w garażach w Tarcynie i Pracowni Konserwacji

³² W okresie objętym kontrolą obowiązywały trzy zarządzenia: nr 13 z 16 lipca 2018 r., nr 26 z 12 sierpnia 2019 r. oraz nr 32/2020 z 21 lipca 2020 r.

Rzeźby Kamiennej sporządzono w dniu 31 sierpnia 2006 r. W dniu 26 lipca 2006 r. poinformowano Dyrektora MNW, że pozostało do przeprowadzenia skontrum zbiorów znajdujących się w depozycie w Łazienkach oraz w innych instytucjach.

Zamknięcie i zliczenie zbiorów (po kontroli w Łazienkach) nastąpiło w 2012 r.³³ Protokół z przeprowadzenia skontrum w Muzeum Rzeźby (2003-2012) sporządzono w dniu 31 grudnia 2012 r. W wyniku skontrum stwierdzono: 5 270 wpisów skontrowych dla obiektów własnych i 659 wpisów dla depozytów; 353 braki; wszystkie obiekty były wpisane do inwentarza elektronicznego w komputerowej bazie danych MONA; 4 524 obiekty posiadały cyfrową dokumentację w bazie danych MONA.

Nie przeprowadzono komisyjnej kontroli zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów po upływie pięciu lat od daty zakończenia poprzedniej kontroli, co szczegółowo opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 411, 522-587)

1.5. Zarządzeniem nr 1 Dyrektora MNW z dnia 4 lutego 2016 r. określono zasady i tryb wypożyczania zbiorów MNW oraz przyjmowania obiektów do Muzeum.

Badaniem objęto trzy przypadki przeniesienia muzealiów poza teren Oddziału na terenie Polski³⁴ oraz dwa przypadki czasowego wywozu muzealiów za granicę³⁵.

Wypożyczeń na terenie Polski dokonano na podstawie pisemnych umów określających: cel, miejsce, okres przeniesienia zbiorów, wymagane warunki transportu, używania, przechowywania i eksponowania, listę wypożyczanych zbiorów i dokumentację wizualną. Przeniesienie zbiorów i ich zwrot potwierdzano protokołami zdawczo-odbiorczymi. W raportach stanu zachowania obiektów nie stwierdzono zmian.

Wypożyczeń za granicę dokonano (przy pozwoleniu Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na czasowy wywóz dóbr kultury oraz jednorazowego indywidualnego pozwolenia na czasowy wywóz zabytku za granicę) na podstawie pisemnych umów określających: cel, miejsce, okres przeniesienia zbiorów, wymagane warunki transportu, używania, przechowywania i eksponowania, listę wypożyczanych zbiorów i dokumentację wizualną. Przeniesienie zbiorów i ich zwrot potwierdzano protokołami zdawczo-odbiorczymi. W raportach stanu zachowania obiektów nie stwierdzono zmian.

(akta kontroli str. 1063-1171)

1.6. Plany konserwatorskie Pracowni Konserwacji Zbiorów MNW na dany rok są zbiorczymi planami opracowywanymi w oparciu o zgłoszenia przesyłane przez kuratorów³⁶, po weryfikacji i akceptacji przez kierowników pracowni i Głównego Konserwatora.

Kwestie dotyczące działalności konserwatorskiej dotyczącej Oddziału poruszano na czterech Kolegiach Konserwatorów MNW:

- w dniu 20 lutego 2020 r. omawiano potrzebę wyznaczenia miejsca przechowywania rzeźb Augusta Zamoyskiego po ich powrocie z wystawy oraz kwestię konserwacji dzieł X. Dunikowskiego,
- w dniu 14 października 2022 r. omawiano planowany podział Pracowni Konserwatorskiej Sztuki Starożytnej i Rzeźby Kamiennej na dwie pracownie,
- w dniu 9 grudnia 2022 r. poruszano kwestię garażu m.in. na potrzeby Pracowni Konserwacji Rzeźby Kamiennej oraz jego możliwego wpływu na stan zachowania ogrodzenia w parku w Królikarni (zawilgocenie muru ogrodzenia i w efekcie jego zniszczenie),

³³ Poprzednia kontrola zbiorów w Muzeum Rzeźby zakończyła się w 1997 r.

³⁴ Wypożyczenie rzeźb: Muzeum Narodowe w Krakowie na wystawę „Nowy początek. Modernizm w II RP”, Muzeum Sztuki w Łodzi na wystawę „Ruchy tektoniczne” oraz Muzeum w Gliwicach na wystawę „Rzeźbiarze górnośląscy tworzący we Wrocławiu w pierwszej połowie XX wieku”.

³⁵ Wypożyczenie obiektów Museum Bundeskunsthalle w Bonn na wystawę „1920 s! In the kaleidoscope of Modernism” i wypożyczenie rzeźb Museum Brandhorst w Monachium na wystawę „Future Bodies from a Recent past Sculpture, Technology and the Body since the 1950s”.

³⁶ W 2019 r. funkcjonował wewnątrzmuzealny program, w którym wprowadzane były zlecenia do planów konserwatorskich wraz z informacją o ich realizacji. Po zawieszeniu działania programu kolejne plany konserwatorskie opracowywano w oparciu o tabele Excel.

- w dniu 3 marca 2023 r. omawiano zagadnienie magazynu na rzeźby Zamoyskiego oraz obiektów Królikarni przechowywanych w magazynie w Tarczynie.

W latach 2019-2023 (do 31 marca) konserwacji poddano łącznie 984 muzealia ze zbiorów Muzeum Rzeźby, w tym pełnej – 210, częściowej – 343 i zachowawczej – 431.

(akta kontroli str. 417-521)

1.7. W związku z ograniczeniami związanymi ze stanem epidemii Covid-19 ogłoszonym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej Dyrektor MNW wydał zarządzenia wprowadzające zasady zwiedzania Oddziału³⁷ oraz Parku Rzeźby³⁸ uwzględniające zachowanie zasad sanitarnych wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Regulaminy zwiedzania stanowiące załącznik do zarządzenia nr 26/2020 oraz nr 34/2020 określały m.in., że Oddział był czynny od wtorku do niedzieli w godzinach 10:00-16:00. Podstawą wejścia do Muzeum był bilet wstępu lub zaproszenie. We wtorki wstęp do Muzeum był bezpłatny. Określono także obowiązujące zakazy. W regulaminie stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 37/2020 wskazano m.in. czas przebywania w parku przez zwiedzających oraz określono obowiązujące zakazy (np. dotykania, niszczenia, wspinania się i siadania na rzeźbach), jak również czynności dozwolone za zgodą Muzeum (np. organizowanie imprez).

Wprowadzony do stosowania z dniem 11 czerwca 2021 r. regulamin zwiedzania Muzeum Rzeźby określa m.in., że Oddział jest czynny od środy do niedzieli w okresie trwania wystaw czasowych, a informacje o godzinach otwarcia znajdują się na stronie internetowej Muzeum. Podstawą wejścia na wystawy czasowe jest bilet wstępu³⁹ lub zaproszenie. Cennik biletów, informacje o zniżkach i możliwościach bezpłatnego zwiedzania znajdują się przy kasach i dodatkowo na stronie internetowej Muzeum w zakładce „Wizyta”. W zakładce tej znajdują się również w odrębnym regulaminie zasady zwiedzania Parku Rzeźby. Określono także, że Muzeum organizuje wydarzenia edukacyjne i kulturalne w formie online i stacjonarnej, a oferta i szczegółowe informacje dostępne są na stronie internetowej. W regulaminie umieszczono też informację o udostępnieniu nieodpłatnie na stronie internetowej Muzeum audioprzewodników. Osoby przebywające na terenie Muzeum zobowiązane zostały do stosowania się do poleceń pracowników Muzeum i pracowników ochrony.

(akta kontroli str. 153-168)

Ustalono godziny otwarcia Oddziału dla zwiedzających oraz zapewniono w jednym dniu bezpłatny wstęp do Królikarni (czwartek) oraz codzienny bezpłatny wstęp do Parku Rzeźby. Informacje w tym zakresie zostały podane na stronie internetowej <http://www.krolikarnia.mnw.art.pl/>.

Wprowadzone cenniki biletów uwzględniały ulgi w opłacie za wstęp przysługujące zwiedzającym określonym w art. 10 ust. 3a ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach⁴⁰ oraz wskazano uprawnionych do zwolnienia z opłat za wstęp zgodnie z art. 10 ust. 3b ww. ustawy. Wprowadzony z dniem 1 października 2018 r. cennik zajęć edukacyjnych przewidywał opłaty za organizowanie lekcji muzealnych, usług przewodnickich i warsztatów rodzinnych. Wysokość opłat obowiązywała w zależności od rodzaju usługi. Od czerwca 2021 r. wprowadzono cennik opłat za zajęcia edukacyjne i działania komplementarne. Wysokość opłat ustalona jest odrębnie dla lekcji muzealnych (np. lekcja specjalna, w języku obcym), usług przewodnickich (np. oprowadzanie w języku obcym), wydarzeń na wystawach Muzeum Rzeźby lub w Magazynach Studyjnych, warsztatów rodzinnych (np. wstęp dla opiekuna, dla dziecka), warsztatów dla młodzieży i dorosłych, wykładów otwartych, wydarzeń kulturalnych.

(akta kontroli str. 140-152)

Na stronie internetowej Oddziału (według stanu na dzień 29 maja 2023 r.) umieszczono m.in.:

- informację, że Muzeum Rzeźby jest nieczynne dla zwiedzających, a Pałac w Królikarni dostępny jest tylko podczas oprowadzeń po magazynach studyjnych,
- informację, że Park Rzeźby jest czynny od świtu do zmierzchu, wstęp wolny,

³⁷ Zarządzenie nr 26/2020 z dnia 23 czerwca 2020 r., zarządzenie nr 34/2020 z dnia 24 lipca 2020 r.

³⁸ Zarządzenie nr 37/2020 z dnia 12 sierpnia 2020 r.

³⁹ Wskazano, że bilety można kupić na stronie internetowej Muzeum oraz w kasach.

⁴⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 385.

- w celu zakupu biletu przez Internet – pole o nazwie „Kup bilet” (przekierowanie na adres: <https://bilety.mnw.art.pl/rezerwacja/wydarzenie.html?d=3>),
- aktualne regulaminy zwiedzania,
- informację o organizowaniu wystaw, lekcji muzealnych, warsztatów rodzinnych, koncertów, spektaklów, spotkań, konferencji, pokazów filmowych i imprez plenerowych ze wskazaniem adresu mailowego i telefonu do dokonywania zapisów,
- wskazówki dojazdu dla osób niewidomych,
- w materiałach dla wystaw czasowych: do wystawy *Cyrk* zamieszczono audiodeskrypcję, audioprzewodnik oraz przewodnik w Polskim Języku Migowym.

(akta kontroli str. 287-310)

1.8. Oddział posiada „Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego dla obiektu Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego w Królikarni przy ul. Puławskiej 113A w Warszawie”, która zatwierdzona została przez Dyrektora MNW dniu 24 września 2014 r. Instrukcję opracował rzeczoznawca do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych. W Instrukcji zawarto m.in. potencjalne zagrożenia pożarowe, drogi i kierunki ewakuacji zbiorów, procedury powiadamiania dyrektora i pracowników muzeum.

Zgodnie z kartą aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dokonano następujących aktualizacji: 30 września 2016 r. – związana ze zmianą wykazu telefonów i stanowisk funkcyjnych w Muzeum Narodowym, kierowników serwisów: SSP, gaśnic i hydrantów; 28 września 2018 r. – okresowa po 2 latach, 28 października 2019 – związana ze zmianą Dyrekcji MNW; 7 września 2020 r. – związana ze zmianą Dyrekcji MNW; 11 marca 2022 r. – związana ze zmianą osób funkcyjnych – wymieniona str. 2 z wykazem telefonów alarmowych i osób funkcyjnych. Ww. dokument nie został w pełni zaktualizowany, co szczegółowo opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

W Oddziale prowadzona jest książka eksploatacji instalacji sygnalizacji pożarowej. W książce dokonano wpisów dotyczących kontroli i ewentualnej naprawy, wymiany uszkodzonych części. Kontrole w okresie 2019-2023 (maj) przeprowadzane były w każdym miesiącu (za wyjątkiem marca 2020 r., gdy wprowadzono obostrzenia w związku z epidemią Covid-19).

Z przeprowadzonych przeglądów systemu włamania i napadu oraz telewizji dozorowej sporządzono numerowane (w 2020 r.) protokoły i dokonano wpisów do książki. Przeprowadzono 11 przeglądów, co miesiąc. Nie przeprowadzono przeglądu w marcu 2020 r. (w związku z epidemią Covid-19). Protokoły z 2021 r. wskazywały okres kontroli (nie były numerowane). W 2022 r. przeprowadzono 12 kontroli, co miesiąc. Uszkodzone elementy, możliwe do wymiany w trakcie prac, były wymieniane.

(akta kontroli str. 247-262)

Dla Muzeum Rzeźby przeprowadzono analizę stanu zabezpieczenia muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem. Analiza obejmowała dokumentację ochronną, zabezpieczenia techniczne (budowlane i mechaniczne), gospodarkę kluczami, zabezpieczenia elektroniczne, system telewizji dozorowej. Plan ochrony Oddziału uzgodniony został z Komendantem Stołecznym Policji w Warszawie. Zawierał analizę stanu potencjalnych zagrożeń i aktualnego stanu bezpieczeństwa jednostki, ocenę aktualnego stanu ochrony jednostki, dane dotyczące specjalistycznej uzbrojonej formacji ochronnej, rodzaju zabezpieczeń technicznych, organizacji i wykonywania ochrony jednostki, załączniki do planu.

(akta kontroli str. 1625-1632, 1686-1690)

Oddział nie posiada instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji, co szczegółowo opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

W latach 2019-2023 (do 31 marca) w Muzeum Rzeźby nie wystąpiły przypadki zniszczenia, zaginięcia, kradzieży zbiorów/muzealiów.

(akta kontroli str. 311, 410)

1.9. Oddział dysponuje *Planem ochrony zabytków Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego w Królikarni Oddziału Muzeum Narodowego w Warszawie na wypadek*

*konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych*⁴¹, który został opracowany przez Dyrektora MNW w grudniu 2006 r., uzgodniony z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Warszawie i zatwierdzony przez Prezydenta m.st. Warszawy. Plan nie był aktualizowany, co szczegółowo opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1415-1425)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. *Plan ochrony zabytków Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego w Królikarni Oddziału Muzeum Narodowego w Warszawie na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych* nie był zaktualizowany w okresie objętym kontrolą, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, stanowiącego, że plany ochrony zabytków są integralną częścią planów obrony cywilnej i podlegają corocznej aktualizacji w terminie do dnia 31 marca każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

Plan ochrony zabytków Muzeum Rzeźby sporządzony został w grudniu 2006 r. Stwierdzono, że w arkuszu aktualizacji nie dokonano żadnych wpisów. Pomimo zakupionych/nabytych nowych obiektów do zbioru Oddziału, nie zaktualizowano listy zbiorów mających podlegać przemieszczeniu w pierwszej kolejności. Nie uaktualniono potrzeb materiałowych ani kosztów niezbędnych dla zabezpieczenia zabytków. W składzie grupy zabezpieczenia zabytków, w kalkulacji osób niezbędnych do zabezpieczenia zabytków oraz w wykazie pracowników Muzeum przydzielonych do ochrony zabytków, spośród 11 lub 12 wskazanych w konkretnych grupach osób, według stanu na lipiec 2023 r., tylko trzy osoby są zatrudnione w Oddziale.

(akta kontroli str. 1415-1425)

Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie, pan Łukasz Gaweł wyjaśnił, że Plany ochrony zabytków muszą obejmować zarówno zabytkowe siedziby Gmachu Głównego oraz Oddziałów, jak też zabytki ruchome, co powoduje, iż proces opracowywania Planów jest pracochłonny i długotrwały. Brak aktualizacji Planu jest zaniedbaniem wieloletnim, które powstało w trakcie blisko 20-letniego funkcjonowania ich w MNW, począwszy od 2005 r. Jak wyjaśnił Dyrektor MNW, w latach 2020-2022 wprowadził proces planowania operacyjnego, realizowany w trudnych warunkach epidemicznych związanych z epidemią Covid-19 oraz organizacyjnych, dotyczących odtworzenia zlikwidowanej przez poprzedniego Dyrektora Kancelarii Niejawnej, której elementem jest system teleinformatyczny do przetwarzania informacji o charakterze niejawnym o klauzuli „Zastrzeżone”. Zarządził w 2020 roku opracowanie „Planu operacyjnego funkcjonowania Muzeum Narodowego w Warszawie w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny” i został on ostatecznie opracowany w 2022 roku oraz uzgodniony z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego i zatwierdzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 6 października 2022 roku. W pierwszej kolejności, po powrocie do pracy stacjonarnej w 2022 roku, 10-osobowy zespół złożony z pracowników Oddziału w Nieborowie i Arkadii oraz centrali rozpoczął pracę nad nowym Planem ochrony zabytków dla Oddziału MNW w Nieborowie i Arkadii. Wybór tego Oddziału w pierwszej kolejności podyktowany był tym, iż obowiązujący tam POZ obowiązywał od 1983 roku i nie był nigdy aktualizowany. W chwili obecnej nowy plan jest już w końcowej fazie nanoszenia poprawek zgłoszonych przez urząd Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Kolejnym krokiem jest opracowanie aktualizacji POZ dla Gmachu Głównego, gdyż jest to punkt wyjścia dla pozostałych oddziału a następnie POZ każdego z Oddziałów. Dyrektor MNW poinformował, że wydał polecenie służbowe w tej sprawie Panu Mirosławowi Olbrysiowi, Specjaliście ds. obronnych, zarządzania kryzysowego, ochrony zabytków na wypadek konfliktu oraz sytuacji kryzysowych.

(akta kontroli str. 1640, 1644)

NIK przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia dotyczące działań na rzecz aktualizacji ww. Planu przez Dyrektora MNW, zwracając jednocześnie uwagę, że prace w zakresie

⁴¹ Dalej: Plan lub POZ.

zaktualizowania POZ powinny być prowadzone równocześnie dla każdej jednostki w celu ograniczenia ryzyka braku skutecznych działań w sytuacji wystąpienia zagrożenia.

2. Dla Muzeum Rzeźby w Królikarni nie sporządzono *Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji*, co było niezgodne z § 30 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą.

W piśmie z dnia 12 czerwca 2023 r. specjalista ds. obronnych, zarządzania kryzysowego, ochrony zabytków na wypadek konfliktu i sytuacji kryzysowych MNW p. Mirosław Olbryś wyjaśnił m.in., że po wejściu w życie ww. rozporządzenia w Muzeum Rzeźby nie przygotowano „Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji” uznając, iż zasady te zostały dobrze opisane w Planie ochrony zabytków Muzeum Rzeźby.

(akta kontroli str. 404-405)

Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie, pan Łukasz Gaweł wyjaśnił, że od rozpoczęcia kadencji Dyrektora MNW realizuje po kolei wszystkie etapy zabezpieczenia zabytkowych obiektów ruchomych i nieruchomości i nie może odpowiedzieć na pytanie dlaczego wcześniejsi dyrektorzy Muzeum nie wydawali decyzji ani zarządzeń we wskazanym zakresie. Dyrektor MNW wyjaśnił, że 7 czerwca br. wydał zarządzenie nr 19/2023 w sprawie powołania zespołu ds. przygotowania nowej instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji. Zgodnie z treścią w/w zarządzenia, Zespół rozpoczął pracę i do 15 października 2023 roku ma przedstawić projekt nowej Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji w Muzeum Narodowym w Warszawie, aktualnej na dzień 15 października 2023 roku (§ 2 pkt. 2 zarządzenia).

(akta kontroli str. 1640, 1645)

NIK przyjmuje do wiadomości ww. wyjaśnienia w zakresie sporządzenia nowej instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji.

3. Karta aktualizacji Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla obiektu Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego w Królikarni przy ul. Puławskiej 113A w Warszawie nie była na bieżąco aktualizowana, co było niezgodne z pkt 19 ust. 7 i 8 Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla Muzeum Rzeźby.

Karta aktualizacji nie uwzględniała zmian personalnych w Muzeum Rzeźby. W ww. karcie (według stanu na 30 czerwca 2023 r.), w wykazie osób, które należy powiadomić w przypadku powstania zagrożenia figurowała osoba nie pracująca w Oddziale (p. A.M. – kierownik administracyjno-techniczny do lipca 2022 r.). Ponadto w ww. wykazie kierownik administracyjno-techniczna zatrudniona w Oddziale od sierpnia 2022 r. (p. Z.J.) była wskazana jako kierownik działu administracji i inwestycji MNW.

(akta kontroli str. 247-247a)

Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie, pan Łukasz Gaweł wyjaśnił m.in., że trudno jest wskazać dlaczego tak się działo, a braki są oczywiste.

(akta kontroli str. 1640-1641, 1645)

NIK zauważa, że aktualizacja instrukcji winna następować niezwłocznie po zaistnieniu zdarzenia wymagającego dokonania wpisu.

4. Nie przeprowadzono komisyjnej kontroli zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów (skontrum) przed upływem pięciu lat od daty zakończenia poprzedniej kontroli, co było niezgodne z § 3 ust. 6 rozporządzenia w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach oraz § 3 ust. 14 zarządzenia nr 10/99 Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 31 marca 1999 r. w sprawie zasad i sposobu ewidencjonowania dóbr kultury.

Komisyjna kontrola zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów powinna odbywać się co pięć lat od daty zakończenia poprzedniej kontroli. Ostatnie skontrum zabytków w zbiorach Muzeum Rzeźby rozpoczęło się w 2003 r. Zamknięcie i zliczenie zbiorów (po kontroli w Łazienkach) nastąpiło zaś w 2012 r.

(akta kontroli str. 411, 522-587)

Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie, pan Łukasz Gaweł wyjaśnił, że od 1 kwietnia 2023 r. nastąpiła zmiana na stanowisku Głównego Inwentaryzatora MNW.

Dyrektor ponosi odpowiedzialność za poprawność działania instytucji, ale równie oczywistym pozostaje fakt, że nie ma możliwości, a w wielu przypadkach nie ma wiedzy, umiejętności i kompetencji, aby modelować, projektować i ewaluować działanie poszczególnych działów. Ponieważ osoba wcześniej pełniąca funkcję Głównego Inwentaryzatora MNW nie nadzorowała – w opinii Dyrektora – w stopniu wystarczającym pracy działu, doszło do zmiany personalnej na tym stanowisku. Obecnie podejmowane są działania naprawcze w ww. obszarze, a Główny Inwentaryzator został poproszony o przygotowanie planu skontrów do 2028 r.

(akta kontroli str. 1640, 1644)

NIK zauważa, że skontra zbiorów muzealnych powinny być przeprowadzane z zachowaniem terminów wynikających z przepisów prawa.

5. Usytuowane w Parku Rzeźby w Królikarni trzy rzeźby (Rodzina, Rycerz, Dedal), dwa depozyty (rzeźby Melancholia i Flor Diente) oraz 39 obiektów ze zbiorów Marii i Bolesława Cybisów (z wyłączeniem Aktu kobiecego siedzącego bez głowy) nie posiadały oznakowania (numeru inwentarzowego), co było niezgodne z zarządzeniem nr 10/99 Dyrektora MNW z dnia 31 marca 1999 r. w sprawie zasad i sposobu ewidencjonowania dóbr kultury.

Stosownie do § 6 ust. 1 ww. zarządzenia każdy przedmiot ewidencjonowany winien otrzymać trwale oznakowanie odpowiadające symbolowi i numerowi odpowiedniego dokumentu ewidencyjnego. Oznakowanie winno być dokonane techniką zapewniającą jego trwałość, bezpośrednio na przedmiocie ewidencjonowanym, w miejscu najmniej widocznym, nie naruszającym jego wizualnego kształtu (§ 6 ust. 2). W szczególnych wypadkach oznakowanie może być umieszczone na blaszce lub kartoniku, związanych z przedmiotem ewidencjonowanym w sposób możliwie trwały (§ 6 ust. 3).

W odniesieniu do oznakowywania przedmiotów ewidencjonowanych określono, że każdy przedmiot winien otrzymać trwale oznakowanie odpowiadające symbolowi i numerowi odpowiedniego dokumentu ewidencyjnego. Wskazano, że starych numerów nie wolno usuwać ani zamazywać, natomiast należy je przekreślać w sposób umożliwiający odczytanie. Stosownie do § 6 ust. 2 zarządzenia oznakowanie winno być dokonane techniką zapewniającą jego trwałość, bezpośrednio na przedmiocie ewidencjonowanym, w miejscu najmniej widocznym, nie naruszającym jego wizualnego kształtu. Nowy numer winien być naniesiony w kolorze innym od poprzedniego. W szczególnych przypadkach dopuszczono umieszczenie oznakowania na blaszce lub kartoniku, związanym z przedmiotem w sposób możliwie trwały. Wskazano także, że dla rzeźby numer inwentarza wpisuje się farbą olejną na tylnej stronie podstawy lub innym miejscu (w zależności od formy rzeźby).

(akta kontroli str. 1442-1446)

Kurator Zbiorów, pani Ewa Ziemińska wyjaśniła m.in., że dwa depozyty nie posiadają oznaczenia ze względu na fakt, że na obiektach użyczonych w depozyt Muzeum nie nanosi się w sposób trwały oznaczenia. Zazwyczaj w ww. przypadkach stosuje się naklejenie nalepki z depozytowym numerem inwentarza na obiekt, jednakże w sytuacji umieszczenia dzieła w przestrzeni, tj. w parku, sposób ten nie spełnia swojej funkcji. W przypadku rzeźby Dedal numer w ten sposób naniesiony mógłby w sposób trwały wpłynąć na estetykę obiektu. Oznakowanie rzeźby Rodzina było naniesione na rzeźbę. Ze względu na warunki atmosferyczne oraz na fakt, że każdego roku na wiosnę wszystkie rzeźby w Parku podlegają czyszczeniu i myciu po okresie zimy, numer uległ degradacji. Oznakowanie rzeźby Rycerz było naniesione na rzeźbę, która w okresie od marca do grudnia 2022 r. była poddawana zabiegom konserwatorskim. Numer nie jest naniesiony ponieważ spoiwo akrylowe Paraloid B-72 stosowany dotychczas w dopuszczalnym stężeniu 5-10% do zabezpieczania numerów naniesionych farbami akrylowymi lub temperami na obiekty kamienne, szklane lub wykonane ze sztucznego kamienia, eksponowane w warunkach zewnętrznych, ulega szybkiemu rozkładowi. W przypadku zbioru rzeźb Cybisów ze względu na przeznaczenie wszystkich elementów zbioru do konserwacji oraz ze względu na fakt, że kilka rzeźb znajduje się w stanie niezintegrowanym, naniesienie numerów inwentarzowych planowane jest po zakończeniu procesu konserwacji każdej z rzeźb należącej do zespołu. W wyjaśnieniach wskazano

także, że rzeźby posiadają tabliczki, które są umieszczone obok rzeźby w parku i poza podstawowymi informacjami o rzeźbie i jej opisie w języku polskim i angielskim mają również numer inwentarzowy.

(akta kontroli str. 1447-1450)

W ocenie NIK umieszczenie numeru inwentarzowego na tabliczce obok rzeźby, posadowionej na trawniku nie spełnia wymogów oznakowania muzealiów określonych w przepisach ww. zarządzenia nr 10/99 Dyrektora MNW.

OCENA CZĄSTKOWA

W Muzeum sporządzano plany i sprawozdania z działalności merytorycznej. Realizowano zatwierdzone przez Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie zadania. W Muzeum Rzeźby w latach 2019-2022 zorganizowano pięć wystaw czasowych. Frekwencja zwiedzających wyniosła w latach 2019-2022 ogółem 573 716 osób. W ramach działalności wydawniczej w latach 2019-2022 przygotowano łącznie 13 różnych pozycji wydawniczych, a w ramach działalności kulturalnej, naukowej i edukacyjnej zorganizowano m.in. 107 odczytów, prelekcji, spotkań, w których wzięło udział łącznie 1 548 osób, 32 koncerty, w których wzięło udział łącznie 18 137 osób, 35 imprez plenerowych, w których uczestniczyło łącznie 14 833 osób, 620 zajęć lekcyjnych, w których uczestniczyło 12 206 osób. Na dzień 31 marca 2023 r. kolekcja Muzeum Rzeźby liczyła 5 886 muzealiów. NIK pozytywnie ocenia stan digitalizacji zbiorów Muzeum Plakatu. Na dzień 31 marca 2023 r. digitalizowano 5 462 muzealia, tj. 92,8% zbiorów.

Prawidłowo ewidencjonowano, opracowywano i wypożyczano na terenie kraju oraz za granicę zgromadzone muzealia. Oznakowywanie muzealiów było zgodne z zasadami i sposobem ewidencjonowania zbiorów muzealnych, za wyjątkiem 44 muzealiów usytuowanych w Parku Rzeźby w Muzeum, które podlegały konserwacji lub są przygotowane do tego procesu. Nie zapewniono jednak przeprowadzenia komisyjnej kontroli zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów muzealnych (skontrum) po upływie pięciu lat od poprzedniego skontrum.

Dyrektor MNW nie zapewnił właściwego nadzoru nad ochroną zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz zabezpieczania zbiorów Muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym zniszczeniem lub utratą. Muzeum posiadało bowiem nieaktualny Plan ochrony zabytków, który nie był aktualizowany w okresie objętym kontrolą. Dla Muzeum Rzeźby nie sporządzono także *Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji*. W latach 2019-2023 Muzeum Rzeźby wykorzystywało zasoby nieruchomości do prowadzenia działalności statutowej, tj. na cele wystawiennicze, magazynowe i administracyjno-techniczne. Zapewniono co do zasady odpowiednie warunki zwiedzania i korzystania ze zbiorów, w tym w Parku Rzeźby, jednakże Pałac nie jest dostosowany dla osób z niepełnosprawnościami.

OBSZAR

2. Prowadzenie gospodarki finansowej przez Oddział Muzeum

Opis stanu faktycznego

1. W skład Zespołu Parkowo-Pałacowego w Królikarni wchodzi: Pałac, Kuchnia Pałacowa z grotami, Domek Administracyjny oraz zabytkowy park, tj.:

- Pałac o kubaturze – 9 700 m³, powierzchnia użytkowa – 1 411 m², powierzchnia zabudowy – 629,5 m² i 137,35 m² (taras). W Pałacu znajdują się sale ekspozycyjne, magazyny zbiorów, magazyn gospodarczy, pomieszczenia biurowe i socjalne.
- Kuchnia Pałacowa o kubaturze – 1 900 m³, powierzchnia użytkowa – 515 m², powierzchnia zabudowy – 239 m³. W Kuchni znajduje się magazyn gospodarczy i wystawienniczy.
- Domek Administracyjny o kubaturze 2678 m³, powierzchnia użytkowa – 729 m². W Domku Administracyjnym znajdują się pomieszczenia techniczne, pracownie konserwatorskie, magazyny zbiorów i trzy lokale mieszkalne.
- Park o powierzchni 4,2157 ha.

Obiekty zostały wpisane do rejestru zabytków w 1948 r. Nabycie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przez Muzeum nastąpiło z dniem 5 grudnia 1990 r. (decyzja

Wojewody Warszawskiego z dnia 17 grudnia 1993 r.). Decyzją z dnia 16 września 2011 r. Minister Infrastruktury stwierdził nieważność decyzji Wojewody Warszawskiego. Muzeum zostało wykreślone z księgi wieczystej. Prowadzone jest postępowanie z tzw. wniosku dekretowego oraz postępowanie cywilne o wydanie nieruchomości. Dla ww. nieruchomości Muzeum jest obecnie posiadaczem samoistnym.

(akta kontroli str. 170-173, 177-179)

2. Dla każdego budynku Oddział prowadził książki obiektu budowlanego, w których dokonywano wpisów. Obowiązkowe przeglądy budynków w okresach rocznych i 5-letnich były dokonywane w terminie przewidzianym przepisami Prawa budowlanego, za wyjątkiem przeglądów rocznych w 2020 r., co szczegółowo opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

W protokole okresowej rocznej kontroli stanu technicznego Kuchni Pałacowej w Królikarni przeprowadzonej w dniu 25 maja 2021 r. wskazano 10 przypadków wykonania robót ze wskazaniem „wykonać niezwłocznie”, sześć przypadków ze wskazaniem „wykonać pilnie” (nie później niż w ciągu trzech miesięcy od daty kontroli), dwa przypadki robót ze wskazaniem „wykonanie prac może zostać odłożone na lata następne”.

W protokole okresowej rocznej kontroli stanu technicznego Pałacu w Królikarni przeprowadzonej w dniu 25 maja 2021 r. wskazano jeden przypadek wykonania robót ze wskazaniem „wykonać niezwłocznie”, dwa przypadki ze wskazaniem „wykonać pilnie” (nie później niż w ciągu trzech miesięcy od daty kontroli), siedem przypadków robót ze wskazaniem „wykonać przed następną kontrolą, nie później niż w ciągu 12 miesięcy od daty kontroli) i dziewięć przypadków robót ze wskazaniem „wykonanie prac może zostać odłożone na lata następne”.

W protokole okresowej rocznej kontroli stanu technicznego Domku Administracyjnego przeprowadzonej w dniu 25 maja 2021 r. wskazano dziewięć przypadków robót ze wskazaniem „wykonać przed następną kontrolą, nie później niż w ciągu 12 miesięcy od daty kontroli) oraz 14 przypadków robót ze wskazaniem „wykonanie prac może zostać odłożone na lata następne”.

Kolejne kontrole ww. obiektów przeprowadzone w dniu 25 maja 2022 r. nie potwierdziły wykonania wskazanych robót, co szczegółowo opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1451-1588)

Przeprowadzone oględziny obiektów budowlanych wykazały m.in., że:

- Pałac nie jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (nie ma dostępu do budynku oraz na kondygnacje, w tym podjazdu dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, brak toalety dostosowanej dla osób z niepełnosprawnościami), na budynku widoczne są miejscowe spękania i zacieki, złuszczenia farby, w pomieszczeniu socjalnym widoczne są ślady wilgoci i zagrzybienia przy łączniku (przejściu) do Kuchni Pałacowej; mimo monitoringu na ścianie ceglanej na murach przy grocie oraz na tarasie z tyłu budynku namalowane graffiti;
- Kuchnia Pałacowa wyłączona z użytkowania od 2020 r., obiekt z licznymi zawilgoczeniami i zagrzybiony;
- Domek Administracyjny – tynki miejscowo popękane ze śladami zacieków, odnowiona klatka schodowa.

(akta kontroli str. 1589-1593)

2. Rzeczowe aktywa trwale w Muzeum Rzeźby w poszczególnych latach miały następujące wartości: grunty (2019 r. – 1 128 tys. zł, 2020 r. – 587 tys. zł, 2021 r. 45 tys. zł, 2022-2023 (31 marca) – 0 zł); budynki, lokale, prawa do lokali i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (2019 r. – 3 645 tys. zł, 2020 r. – 3 451 tys. zł, 2021 r. 3 256 tys. zł, 2022 r. – 3 067 tys. zł, 2023 r. (31 marca) – 3 022 tys. zł); urządzenia techniczne i maszyny (2019 r. – 6 tys. zł, 2020 r. – 4 tys. zł, 2021 r. – 3 tys. zł, 2022-2023 (31 marca) – po 1 tys. zł); środki transportu (2019 r. – 11 tys. zł, 2020 r. – 8 tys. zł, 2021 r. – 4 tys. zł, 2022-2023 – 0 zł). Wartość netto zbiorów muzealnych kształtowała się następująco: 2019 r. – 5 021 tys. zł, 2020 r. – 5 241 tys. zł, 2021 r. – 5 956 tys. zł, 2022 r. – 6 036 tys. zł, 2023 r. (31 marca) – 6 036 tys. zł. W Oddziale nie wykazano wartości niematerialnych i prawnych.

Według stanu na dzień 29 maja 2023 r. lista środków trwałych w systemie finansowo-księgowym wskazywała osoby odpowiedzialne za inwentarz, które nie były już pracownikami Oddziału, co szczegółowo opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 170-172)

3. W latach 2019-2023 (do 31 marca) nie wynajmowano nieruchomości na potrzeby Oddziału od osób lub podmiotów zewnętrznych.

W Domku Administracyjnym znajdują się trzy lokale mieszkalne (lokale nr 1-3). W okresie objętym kontrolą Oddział wynajmował dwa służbowe lokale mieszkalne⁴². Osiągnięte z tego tytułu przychody w okresie 2019-2023 (31 marca) wyniosły łącznie 30,7 tys. zł. Ostatnie aneksy do umów najmu ww. lokali podpisane zostały w październiku 2008 r. (zmiana wysokości czynszu w związku ze wzrostem kosztów mediów).

(akta kontroli str. 180-181, 1604-1612)

Kierownik Działu Administracji i Zakupów MNW p. Elżbieta Kobza wyjaśniła m.in., że brak waloryzacji czynszu dla najemcy lokalu nr 1 związany był z przychyleniem się Muzeum do prośby najemcy (z uwagi na stan zdrowia oraz brak wystarczających środków na utrzymanie).

(akta kontroli str. 1620)

Umowa najmu lokalu nr 2 z obywatelką Ukrainy zawarta została w dniu 3 lipca 2023 r. Ustalono ryczałtowy czynsz najmu. Do obowiązków najemcy należy pokrywanie opłat za wodę, gaz, centralne ogrzewanie, energię elektryczną oraz wywóz odpadów (za energią na podstawie bieżących odczytów z licznika, pozostałe opłaty ryczałtowo). W umowie zawarto postanowienia o corocznym waloryzowaniu czynszu o średnioroczny wskaźnik inflacji za ubiegły rok. W protokole zdawczo-odbiorczym określono, że lokal został odnowiony przez MNW w I kwartale 2022 r. Do lokalu zakupiono wyposażenie za łączną kwotę 7,8 tys. zł.

Muzeum rozpoczęło współpracę z ww. osobą i zawarło trzy umowy zlecenia na wykonywanie czynności polegających na tworzeniu i koordynacji programu edukacyjno-kulturalnego dla uchodźców z Ukrainy (nawiązywanie współpracy z organizacjami zewnętrznymi i prowadzenie projektów partnerskich, tworzenie oferty w języku ukraińskim, prowadzenie szkoleń dla prowadzących zajęcia w ramach programu ukraińskiego i nadzór nad poziomem merytorycznym zajęć): 18 marca 2022 r., 1 września 2022 r.⁴³ i 2 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 1613, 1634-1638, 1657-1685)

Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie, pan Łukasz Gawęł wyjaśnił m.in., że mieszkanie przygotowane było w ramach kontaktu z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego w trybie doraźnej pomocy muzealnikom z Ukrainy po wybuchu wojny.

(akta kontroli str. 1641, 1645-1646)

Lokal nr 3 zajmowany jest przez osobę nieposiadającą tytułu prawnego do tego lokalu (członek rodziny byłego pracownika Muzeum). Uiszczane opłaty kwalifikowane są przez Muzeum jako odszkodowanie za bezumowne korzystanie z lokalu. W sierpniu 2020 r. zlecono zewnętrznej kancelarii prawnej prowadzenie sprawy. W odpowiedzi na przedsądowe wezwanie do opuszczenia lokalu osoba go zajmująca odmówiła uznania roszczeń Muzeum i zakwestionowała tytułu prawny Muzeum do przedmiotowego lokalu. Radca prawny MNW wyjaśnił m.in., że zgodnie z brzmieniem księgi wieczystej właścicielem nieruchomości jest Skarb Państwa. Nabycie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przez Muzeum nastąpiło z mocy prawa z dniem 5 grudnia 1990 r., co zostało stwierdzone w decyzji Wojewody Warszawskiego z dnia 17 grudnia 1993 r. Decyzją z dnia 16 września 2011 r. Minister Infrastruktury stwierdził nieważność ww. decyzji Wojewody Warszawskiego, co spowodowało wykreślenie Muzeum z księgi wieczystej. W tym stanie rzeczy Muzeum wstrzymało dalsze czynności windykacyjne, gdyż zdaniem pełnomocnika Muzeum istnieje duże ryzyko, że ewentualne powództwo o opuszczenie przedmiotowego lokalu zostanie oddalone przez Sąd z uwagi na to, że do czasu zakończenia postępowania dekretowego Muzeum nie będzie w stanie wylegitymować się tytułem prawnym do lokalu.

(akta kontroli str. 1617-1618)

⁴² Umowy zawarte: w 1967 r.-nadal (lokal nr 1) i od 1 sierpnia 1989 r. do 31 stycznia 2022 r. (lokal nr 2).

⁴³ W umowie wskazano adres zamieszkania ul. Puławska 113b m 2 Warszawa.

4. W latach 2019-2023 przeciętne zatrudnienie pracowników w etatach zmniejszyło się z 12,5 etatów do 9,3, tj.: w 2019 r. 12,5 etatu (osoby kierujące – 2, pracownicy merytoryczni – 3,08, pracownicy administracyjno-technicznych i obsługa – 7,41); w 2020 r. 11,25 etatu (odpowiednio 2, 3, 6,25); w 2021 r. 11,3 etatu (odpowiednio 2, 2,91, 6,41); w 2022 r. 9,75 etatu (odpowiednio 2, 2, 5,75); w 2023 r. 9,3 etatu (odpowiednio 2, 2,3, 5).

W latach 2019-2023 (31 marca) na wynagrodzenia w Muzeum Rzeźby wydatkowano: w 2019 r. łącznie 744,6 tys. zł (205,8 tys. zł osoby kierujące; 226,6 pracownicy merytoryczni oraz 312,2 tys. zł pracownicy administracyjno-techniczni i obsługa); odpowiednio: w 2020 r. łącznie 737,8 tys. zł (287,9 tys. zł; 151,2 tys. zł; 298,7 tys. zł); w 2021 r. łącznie 724,5 tys. zł (227,8 tys. zł; 148,1 tys. zł; 348,6 tys. zł); w 2022 r. łącznie 646,8 tys. zł (207,6 tys. zł; 151,6 tys. zł; 287,6 tys. zł); w 2023 r. (31 marca) łącznie 183,2 tys. zł (61 tys. zł; 50,4 tys. zł; 71,8 tys. zł).

Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia dla poszczególnych grup pracowników wynosiła: w 2019 r. pracownicy merytoryczni 5,2 tys. zł, administracyjno-techniczni – 3,8 tys. zł; odpowiednio: w 2020 r. (7,5 tys. zł, 4,2 tys. zł); w 2021 r. (7,5 tys. zł, 4,6 tys. zł); w 2022 r. (7,2 tys. zł, 4,6 tys. zł); w 2023 r. (6,6 tys. zł, 5,1 tys. zł).

(akta kontroli str. 182-184)

Dyrektor MNW wyjaśnił, że zwiększenie przeciętnego wynagrodzenia pracowników Muzeum Rzeźby przy zmniejszonym przeciętnym zatrudnieniu wynikało z: podpisania w dniu 23 listopada 2021 r. porozumienia ze związkami zawodowymi dotyczącego zwiększenia wynagrodzenia zasadniczego dla poszczególnych grup zawodowych; podpisania porozumienia ze związkami zawodowymi dot. podziału dotacji podmiotowej na podwyżki dla pracowników MNW 29 lipca 2022 r. (wraz z wypłatą jednorazowej kwoty za miesiąc lipiec w postaci jednorazowej premii); waloryzacji wynagrodzenia zasadniczego pracowników zgodnie z porozumieniem z dnia 17 marca 2023 r. zawartego pomiędzy MNW a organizacjami związkowymi; wypłaty jednorazowej premii (kwota podwyżki za miesiąc styczeń i luty 2023 r.) na mocy porozumienia z dnia 17 marca 2023 r.; przeniesienia na stanowisko kierownika administracyjno-technicznego pracownika z wysokim wynagrodzeniem brutto; przeniesienia trzech pracowników z Oddziału do pracy w Gmachu Głównym; przejścia na emeryturę pracownika technicznego; nie przedłużenia umowy pracownikowi na stanowisku – kasjer, sprzedawca.

(akta kontroli str. 1653, 1655-1656)

W 2019 r. (dla 19 osób) i w 2020 r. (dla 11 osób) wypłacono łącznie 264,4 tys. zł comiesięcznej premii regulaminowej. Wyrównanie wynagrodzenia w postaci premii wypłacono w wysokości 51,2 tys. zł⁴⁴. W okresie objętym kontrolą wypłacono łącznie 16 tys. zł nagród pięciu pracownikom. Dodatek funkcyjny wypłacono w wysokości 159,9 tys. zł. W okresie objętym kontrolą nie wypłacano dodatków specjalnych i honorariów z tytułu pracy artystycznej lub twórczej.

Według stanu na 31 maja 2023 r. w Oddziale zatrudnionych jest 10 osób.

(akta kontroli str. 182-184)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W systemie finansowo-księgowym nie dokonano aktualizacji zapisów dotyczących listy środków trwałych i osób odpowiedzialnych za te środki, co było działaniem nierzetelnym. Według stanu na dzień 29 maja 2023 r. na 27 pozycji środków trwałych w 19 przypadkach jako osoby odpowiedzialne za te środki wskazano osoby, które nie są już pracownikami Muzeum.

(akta kontroli str. 171)

Zastępca Dyrektora ds. Organizacji i Finansów MNW Anna Kościelna wyjaśniła, że ze względu na rotację jaka miała miejsce na stanowisku osoby, która zajmuje się środkami trwałymi w Królikarni powstało niedopatrzenie w przypisaniu osób odpowiedzialnych.

⁴⁴ W 2019 r. – 11 osób, w 2020 r. – dziewięć osób, w 2021 r. – jedna osoba, w 2022 r. – 10 osób, w 2023 r. – dziewięć osób.

Obecnie od 1 lipca 2023 r. jest nowa osoba na tym stanowisku, która przejęła stan środków trwałych składników majątkowych w Muzeum Rzeźby i została zobowiązana do uporządkowania i dokonania aktualizacji zapisów zgodnie ze stanem faktycznym.

(akta kontroli str. 1618)

NIK zauważa, że zapisy w systemie finansowo-księgowym powinny odzwierciedlać stan rzeczywisty.

2. W Muzeum Rzeźby w 2020 r. nie przeprowadzono rocznego przeglądu stanu technicznego obiektów budowlanych, tj. Pałacu, Kuchni Pałacowej oraz Domku Administracyjnego, wymaganego w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a-c Prawa budowlanego.

Stosownie do ww. przepisów objekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego: a) elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu, b) instalacji urządzeń służących ochronie środowiska, c) instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych).

W dniu 17 marca 2020 r. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego wydał komunikat wskazujący, że obowiązek przeprowadzenia kontroli okresowej nie musiał być przeprowadzany w danej chwili, a między datą kontroli w danym roku a datą kontroli w roku poprzednim nie musi upłynąć równo 365 dni. Jednocześnie wskazał, że niemożliwość przeprowadzenia kontroli z uwagi na obostrzenia związane z pandemią, nie oznacza, że nie musiała ona być w ogóle przeprowadzona. Pomimo powyższego komunikatu Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, przeglądów stanu technicznego nie wykonano w ciągu całego 2020 r.

Nie zrealizowano wykazywanych do wykonania w protokołach kontroli okresowych obiektów Muzeum Rzeźby za 2021 r. zaleceń, które powinny zostać wykonane niezwłocznie, pilnie (nie później niż w ciągu trzech miesięcy od daty kontroli) lub do wykonania przed następną kontrolą (nie później niż w ciągu 12 miesięcy od daty kontroli).

Ponadto pomimo wynikającego z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego obowiązku, w książkach nie dokonano w dziewięciu przypadkach wpisu w dniu zaistnienia okoliczności, dla której było wymagane dokonanie odpowiedniego wpisu.

(akta kontroli str. 1545-1588)

Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie, pan Łukasz Gaweł wyjaśnił, że zaniedbania są wieloletnie, a osoby zajmujące stanowiska administracyjno-techniczne w Oddziałach nie miały odpowiedniej wiedzy i kwalifikacji dot. spraw i dokumentacji budowlanej. Od 16 stycznia 2023 roku funkcjonuje nowy Regulamin Organizacyjny Muzeum Narodowego w Warszawie - § 32 Regulaminu Organizacyjnego wskazuje, iż sprawy związane z prowadzeniem dokumentacji i inwentaryzacji infrastruktury MNW, wraz ze wszystkimi urządzeniami i instalacjami oraz dbałość o dokonywanie wszelkiego rodzaju przeglądów i certyfikacji zgodnie z obowiązującym prawem, prowadzenie ksiąg obiektu budowlanego dla wszystkich budynków MNW, w tym Oddziałów, realizowane jest przez Dział Infrastruktury i Inwestycji. Z mojej wiedzy wynika, iż Kierowniczka Działu Infrastruktury i Inwestycji podejmuje działa w celu uzupełnienia wieloletnich braków i zaniedbań.

(akta kontroli str. 1641, 1645)

Zdaniem NIK okresowe przeglądy stanu technicznego obiektów budowlanych powinny być przeprowadzane w terminach zgodnych z przepisami Prawa budowlanego. Ponadto zaniechanie wykonywania zaleceń wskazanych w protokołach kontroli okresowych obiektów w ocenie NIK świadczy o niewystarczającym nadzorze nad realizacją zadań wynikających z przepisów Prawa budowlanego.

OCENA CZĄSTKOWA

Przeciętne zatrudnienie w Muzeum Rzeźby, w okresie objętym kontrolą, zmniejszyło się z 12,5 etatów do 9,3 etatów. W latach 2019-2022 nastąpił wzrost przeciętnego wynagrodzenia osób kierujących, pracowników merytorycznych i pracowników administracyjno-technicznych.

Nierzetelnie wykonywano obowiązki właściciela nieruchomości dopuszczając do naruszenia art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a-c Prawa budowlanego, bowiem nie poddano w 2020 r. obiektów budowlanych Muzeum obowiązkowej okresowej kontroli stanu technicznego. Nie dochowano także należytej staranności przy prowadzeniu ksiąg obiektu budowlanego, bowiem w dziewięciu przypadkach nie dokonano wpisu do ksiąg w dniu zaistnienia okoliczności, dla której było wymagane dokonanie wpisu, co było niezgodne z wymogiem wynikającym z § 6 ust. 1 ówczesnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego. Ponadto nie zrealizowano zaleceń wskazanych przez inspektorów nadzoru robót budowlanych, elektrycznych i sanitarnych w protokołach z okresowych kontroli stanu technicznego obiektów Muzeum przeprowadzonych w 2021 r.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3. Wykorzystanie środków publicznych przez Oddział Muzeum

1. W latach 2019-2023 (31 marca) dotacje podmiotowe ze środków budżetu państwa cz. 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, przekazane na dofinansowanie działalności bieżącej, w tym utrzymanie i remonty obiektów Oddziału wyniosły łącznie 4 147 tys. zł (z tego w 2019 r. – 976 tys. zł, 2020 r. – 962 tys. zł, 2021 r. – 1 007 tys. zł, 2022 r. – 907 tys. zł, 2023 r. (31 marca) – 295 tys. zł). Środki wykorzystano w całości.

(akta kontroli str. 174)

2. W latach 2019-2023 (31 marca) w działalności Oddziału wykorzystano pięć dotacji celowych udzielonych przez Ministra KiDN dla MNW na niżej wymienione zadania:

1) Projekt budowlano-wykonawczy modernizacji oświetlenia parku – dotacja w wysokości 40 tys. zł, pobrano i wykorzystano 33 tys. zł.

Aneks nr 2 z dnia 5 grudnia 2019 r. do umowy nr 22/DF-V/AJ/2019 z dnia 11 lutego 2019 r.⁴⁵ Minister KiDN udzielił dotacji celowej na wydatki inwestycyjne ze środków finansowych MKiDN pochodzących z budżetu państwa z przeznaczeniem na projekt budowlano-wykonawczy modernizacji oświetlenia parku w Muzeum Rzeźby w Królikarni. Na realizację zadania przeznaczono środki w wysokości 40 tys. zł. Poniesione w ramach dotacji wydatki wyniosły 33 tys. zł. Ze środków własnych Muzeum sfinansowano podatek od towarów i usług (VAT) w wysokości 7,6 tys. zł. Zapłata za zrealizowane zadanie nastąpiła w dniu 31 grudnia 2019 r., tj. w okresie obowiązywania umowy. Z realizacji zadania sporządzono informację o wykorzystaniu środków oraz o osiągniętych miernikach.

(akta kontroli str. 175, 588-628)

2) Zakup kolekcji rzeźb Augusta Zamoyskiego wraz z prawami autorskimi do archiwum i dzieł filmowych – dotacja w wysokości 3 048 tys. zł została wykorzystana w całości.

Umową z dnia 7 stycznia 2019 r. Minister KiDN udzielił dotacji celowej na wydatki inwestycyjne ze środków finansowych MKiDN pochodzących z budżetu państwa z przeznaczeniem na zakup kolekcji rzeźb Augusta Zamoyskiego wraz z prawami autorskimi do archiwum i dzieł filmowych. Termin wykonania umowy ustalono od dnia 1 stycznia 2019 r. do 31 marca 2019 r., a całkowity kwalifikowany koszt zadania – 3 048 tys. zł (z tego zakup kolekcji rzeźb Augusta Zamoyskiego wraz z prawami autorskimi do archiwum i dzieł filmowych – 2 677,8 tys. zł oraz transport kolekcji, ubezpieczenie kolekcji na czas transportu, ewentualne różnice kursowe 370,2 tys. zł). Aneks nr 1 z dnia 11 marca 2019 r. do szczegółowego zakresu zadania dodano koszty delegacji oraz transportu pracowników Muzeum bez zmiany wysokości środków przeznaczonych na to zadanie.

W ramach realizacji zadania sfinansowano zakup kolekcji, opłacono podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC), ubezpieczono kolekcję na czas transportu z Francji,

⁴⁵ Umową z dnia 11 lutego 2019 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego udzielił dotacji celowej na wydatki inwestycyjne ze środków finansowych MKiDN pochodzących z budżetu państwa na realizację zadania przebudowy instalacji hydrantowej na terenie Zespołu Pałacowo-Ogrodowego w Nieborowie – etap II. W wyniku decyzji MKiDN zmieniony został plan wydatków inwestycyjnych i środki przeznaczono na realizację czterech zadań (w Nieborowie, dwa zadania w Gmachu Głównym i jedno zadanie w Muzeum Rzeźby).

sfinansowano transport kolekcji, w tym pakowanie kolekcji w wykonane klatki i skrzynie, zapewniono urządzenia techniczne do pakowania obiektów oraz sfinansowano koszty delegacji oraz transportu pracowników Muzeum. Łącznie ze środków dotacji wydatkowano 3 048 tys. zł (w tym zakup kolekcji rzeźb – 2 686,4 tys. zł, a transport kolekcji, w tym koszty delegacji i transportu, ubezpieczenia i różnice kursowe – 361,6 tys. zł). Ze środków własnych wydatkowano 87,9 tys. zł. Wydatki poniesiono w okresie obowiązywania umowy. Z realizacji zadania sporządzono informację o wykorzystaniu środków oraz o osiągniętych miernikach.

(akta kontroli str. 175, 629-800)

- 3) W ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa” na realizację projektu pn.: Pomniki Europy Środkowo-Wschodniej 1918-2019 – dotacja w wysokości 50 tys. zł została w całości wykorzystana.

Umową nr 50/DF-I/2018 z dnia 20 września 2018 r. Minister KiDN udzielił dotacji celowej na wydatki bieżące ze środków finansowych MKiDN pochodzących z budżetu państwa w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017-2022 z przeznaczeniem na realizację zadania „Pomniki Europy Środkowo-Wschodniej 1918-2018”. W ramach umowy przyznano środki w wysokości: 150 tys. zł na 2018 r., 50 tys. zł na 2019 r. i 50 tys. zł na 2020 r. Umowa była trzykrotnie aneksowana. Stosownie do aneksu nr 3 z dnia 25 listopada 2019 r. na zadanie realizowane w 2019 r. – konferencję specjalistyczną z udziałem artystów i badaczy przewidziano środki w wysokości 44 tys. zł, a na 2020 r. 50 tys. zł na wydawnictwo poświęcone konferencji.

W 2019 r. wydatkowano w całości środki otrzymane z MKiDN. Środki te przeznaczono na przygotowanie i przeprowadzenie turnieju debatanckiego dla szkół ponadpodstawowych – 6 056,23 zł oraz na konferencję – 43 943,77 zł. Ze środków własnych wydatkowano kwotę 94 792,70 zł. Wydatki poniesiono w okresie obowiązywania umowy. W siedmiu przypadkach nieterminowo opłacono faktury/rachunki, co szczegółowo opisano w Sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

Z realizacji zadania sporządzono informację o wykorzystaniu środków oraz o osiągniętych miernikach (frekwencja w jednostkach podległych i nadzorowanych na 1000 osób w danym roku w osobach – plan 12 700, wykonanie 16 372; liczba przedsięwzięć upamiętniających wydarzenia historyczne organizowanych w danym roku – plan i wykonanie – dwa).

(akta kontroli str. 176, 801-919)

- 4) Realizacja wystawy CYRK – dotacja w wysokości 250 tys. zł wykorzystana w całości.

Umową nr 208/DF-VII/2022 z dnia 11 maja 2022 r. Minister KiDN udzielił dotacji celowej na wydatki bieżące ze środków finansowych MKiDN pochodzących z budżetu państwa w wysokości 250 tys. zł z przeznaczeniem na realizację wystawy CYRK.

Środki otrzymane z MKiDN wydatkowano w całości. Środki te przeznaczono na: aranżację (w tym prace malarskie, produkcję i montaż etażu, infografiki, wydruki, wynajem sprzętu audio-video) – 131 390,69 zł; ochronę i nadzór nad ekspozycją – 87 405,80 zł; wydruk katalogu – 13 120 zł; działania promocyjne (w tym reklama prasowa, internetowa, outdoor) – 18 083,51 zł.

Wydatki poniesiono w okresie obowiązywania umowy. W jednym przypadku nieterminowo opłacono fakturę, jak również nie wszystkie dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków w ramach realizacji zadania zostały potwierdzone przez koordynatora wystawy, co szczegółowo opisano w Sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

Z realizacji zadania sporządzono informację o wykorzystaniu środków oraz o osiągniętych miernikach (liczba wydarzeń towarzyszących – plan i wykonanie – 35; liczba zorganizowanych wystaw czasowych – plan i wykonanie – jedna; liczba przewidywanych uczestników wydarzenia kulturalnego – plan – 25 000, wykonanie – 26 822; liczba publikacji na wystawie – plan i wykonanie – jedna).

(akta kontroli str. 176, 920-1003)

- 5) Poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy w Muzeum Rzeźby w Królikarni, Oddziale Muzeum Narodowego w Warszawie – dotację w wysokości 350 tys. zł wykorzystano w wysokości 349,7 tys. zł. Środki w wysokości 0,3 tys. zł zostały zwrócone do MKiDN.

Umową nr 369/DF-VII/2022 z dnia 16 sierpnia 2022 r. Minister KiDN udzielił dotacji celowej na wydatki bieżące ze środków finansowych MKiDN pochodzących z budżetu państwa w wysokości 450 tys. zł z przeznaczeniem na realizację zadania pn. „Poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy w Muzeum Rzeźby w Królikarni, Oddziale Muzeum Narodowego w Warszawie”. Termin wykonania zadania ustalono od 10 czerwca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. Środki miały zostać przeznaczone na: wykonanie dokumentacji projektowych niezbędnych remontów na terenie Królikarni (210 tys. zł), wymianę instalacji oświetlenia Parku – etap I (140 tys. zł), wykonanie systemu informacyjnego obiektów w Parku (100 tys. zł). Aneks nr 1 z dnia 31 grudnia 2022 r. zmieniono wysokość środków przyznanych na realizację zadania do 350 tys. zł, w tym na: wykonanie dokumentacji projektowych niezbędnych remontów na terenie Królikarni (213,1 tys. zł), wymianę instalacji oświetlenia Parku – etap I (9,3 tys. zł), wykonanie systemu informacyjnego obiektów w Parku (127,6 tys. zł).

Poniesione w ramach dotacji wydatki wyniosły 349,7 zł. Wykonano dokumentację projektową niezbędnych remontów – 213,1 tys. zł, dokonano wymiany instalacji oświetlenia etap I – 9 tys. zł oraz wykonano system informacyjny (podpisy, tablice informacyjne, regulaminy zwiedzania) – 127,6 tys. zł. Niewydatkowane środki w wysokości 0,3 tys. zł zostały zwrócone do MKiDN zgodnie z umową dotacji w dniu 13 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 176, 1004-1051)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przy realizacji wystawy Cyrk (obejmująca m.in. prace malarskie, rysunki, fotografie, rzeźby w zakresie sztuki cyrkowej), która odbyła się w okresie 12 maja 2022 r. do 2 października 2022 r. nie przestrzegano regulaminu zarządzania projektami realizowanymi przez MNW w zakresie organizacji wystaw czasowych. Było to niezgodne z przepisem w rozdziale IV pkt 3 Etap III. Realizacja projektu podpunkt 2 regulaminu zarządzania projektami realizowanymi przez MNW w zakresie organizacji wystaw czasowych określającym, że dokumenty związane z realizacją zleceń (wnioski, umowy i inne) każdorazowo muszą być zatwierdzone przez koordynatora jako zgodne z zaplanowanym budżetem i harmonogramem.

Stosownie do decyzji nr 8/2021 Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2021 r. w sprawie powołania zespołu projektowego koordynatorem wystawy była pani K. Sz. pracownik MNW.

Spośród 20 dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków w ramach realizacji zadania tylko dwie faktury zostały potwierdzone przez koordynatora wystawy.

(akta kontroli str. 920-1003)

Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie, pan Łukasz Gawel wyjaśnił, że potwierdzeniem zatwierdzenia dokumentów związanych z realizacją zleceń (wnioski, umowy, faktury i inne) w ramach danej wystawy czasowej jest pieczęć danej wystawy, którą koordynator oznacza ww. dokumenty. W przypadku wystawy Cyrk była to pieczęć z tytułem wystawy Cyrk.

(akta kontroli str. 1653, 1655)

W ocenie NIK oznaczenie dowodu księgowego (faktur) pieczęcią danej wystawy, która nie jest pieczęcią imienną nie pozwala na stwierdzenie, że dany dokument został zatwierdzony jako zgodny z zaplanowanym budżetem i harmonogramem wystawy przez osobę do tego zobowiązaną.

2. W ośmiu przypadkach nieterminowo uregulowano należności za wykonane usługi finansowane ze środków otrzymanych w ramach dotacji, co było działaniem nierzetelnym. W jednym przypadku skutkowało to zapłatą odsetek.

- 1) Spośród 38 dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków w ramach umowy nr 50/DF-I/2018 z dnia 20 września 2018 r. dotyczącej udzielenia dotacji celowej na wydatki bieżące w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017-2022, należności z pięciu faktur i dwóch rachunków opłacono z opóźnieniem, od jednego do 34 dni.

Główna Księgowa MNW, pani Justyna Popis wyjaśniła, że osoby odpowiedzialne za dokonywanie płatności już nie pracują w Muzeum, nastąpiła również zmiana na stanowisku Głównego Księgowego. Poinformowała także, że usprawniono proces płatności i dokładane są starania, aby faktury były płacone zgodnie z zawartymi umowami.

- 2) Spośród 20 dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków w ramach umowy nr 208/DF-VII/2022 z dnia 11 maja 2022 r. dotyczącej udzielenia dotacji celowej na realizację wystawy Cyrk, faktura nr 05/05/22 z dnia 12 maja 2022 r. na kwotę 25 645,50 zł z terminem zapłaty do dnia 26 maja 2022 r. opłacona została dopiero 21 czerwca 2022 r., tj. z opóźnieniem o 26 dni.

Główna Księgowa MNW, pani Justyna Popis wyjaśniła, że faktura została zapłacona w terminie siedmiu dni od daty wpływu dokumentu (16 maja 2022 r.) niezwłocznie po akceptacji faktury.

Zdaniem NIK nie można zgodzić się z powyższym twierdzeniem, bowiem sprawdzenie faktury pod względem merytorycznym nastąpiło 13 maja 2022 r., pod względem formalno-rachunkowym 18 maja 2022 r., a dekretacji dokonano w dniu 7 czerwca 2022 r.

W Instrukcji obiegu dokumentów MNW wprowadzonej zarządzeniem nr 6 Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 7 maja 2012 r. w sprawie zasad sporządzania, obiegu i kontroli oraz przechowywania i zabezpieczania dowodów księgowych i ksiąg rachunkowych, w pkt IV Kontrola dokumentów – Akceptowanie do wypłaty i zatwierdzanie określono, że dowody księgowe, które na etapie kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej uznane zostały za prawidłowe, kierowane są w dalszej drodze do akceptacji do zapłaty oraz do ostatecznego zatwierdzenia. Przyjmuje się, że w Muzeum dyspozycję wypłaty akceptują dwie osoby – Dyrektor lub Zastępca z Głównym Księgowym. Fakt dokonanej akceptacji powinien być potwierdzony podpisem. Dyspozycja wypłaty jest traktowana na równi z ostatecznym zatwierdzeniem dokumentu i podstawą do ujęcia go w księgach rachunkowych. Nadmienić jednocześnie należy, że zgodnie z definicjami określonymi w ww. instrukcji „niezwłocznie określenie oznaczające bez zbytej zwłoki – maksymalnie 5 dni roboczych” nie zostało w tym przypadku dotrzymane.

(akta kontroli str. 826-829, 863-866, 869-870, 872-875, 914-917, 940, 988, 1622-1623)

NIK zauważa, że niezbędne jest zwiększenie nadzoru nad terminowym regulowaniem zobowiązań, aby zminimalizować ryzyko wystąpienia sytuacji powodujących konieczność zapłaty odsetek.

OCENA CZĄSTKOWA

Udzielone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dotacje celowe oraz środki własne MNW na realizację zadania inwestycyjnego i zadania realizacji wystawy i projektów w Muzeum Rzeźby wykorzystano zgodnie z przepisami prawa i umowami dotacyjnymi. Wydatkowanie środków i rozliczenie dotacji udzielonych przez Ministra było zgodne z postanowieniami umów. Zrealizowano zaplanowane zadania i osiągnięto zakładane efekty. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące nieprzestrzegania wewnętrznych uregulowań dotyczących zarządzania projektami realizowanymi przez MNW w zakresie organizacji wystaw czasowych oraz dokonywanie nieterminowych płatności za wykonane usługi nie miało istotnego wpływu na realizację dotowanych zadań.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zaktualizowanie Planu ochrony zabytków Muzeum Rzeźby w Królikarni Oddziału Muzeum Narodowego w Warszawie na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.
2. Opracowanie instrukcji w zakresie przygotowania i zasad ewakuacji zbiorów Muzeum Rzeźby.
3. Dokonanie aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w niezbędnym zakresie.
4. Przeprowadzanie kontroli zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów muzealnych (skontrum) z zachowaniem terminów określonych w przepisach dotyczących zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach.
5. Oznakowanie rzeźb eksponowanych w Parku w Królikarni nie posiadających numeru inwentarzowego zgodnie z zasadami oznakowywania muzealiów.
6. Dokonanie aktualizacji w systemie księgowo-finansowym zapisów dotyczących listy środków trwałych i osób odpowiedzialnych za te środki zgodnie ze stanem faktycznym.
7. Podjęcie niezbędnych działań w celu realizacji zaleceń wskazanych w protokołach kontroli okresowych stanu technicznego obiektów budowlanych Muzeum Rzeźby.
8. Przestrzeganie wewnętrznych procedur zarządzania projektami realizowanymi przez MNW dotyczącymi organizacji wystaw czasowych w zakresie zatwierdzania dokumentów związanych z realizacją wydatków przez koordynatorów wystaw.
9. Terminowe regulowanie zobowiązań wobec kontrahentów zewnętrznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 25 sierpnia 2023 r.

Kontroler
Joanna Hołowacz
Doradca ekonomiczny

/-/

.....
podpis

Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego
Dyrektor
Piotr Prokopczyk

/-/

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Piotr Prokopczyk, Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

.....
